

№ 186 (20949) 2015-рэ илъэс

МЭФЭКУ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 8

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьутьотэцтых WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

АР-м и ЛІышъхьэ мэфэкІ

зэхахьэм къыщыгущыІэзэ рес-

публикэм Іоф щызышІэрэ кІэ-

лэегъэджэ пстэуми игуапэу

къафэгушІуагъ, гущыІэ дэха-

бэ апигъохыгъ. Илъэс 50-кІэ

кэм ипащэ къыхигъэщыгъ.

къыткІэхъухьэрэ лІэужхэм яхэ-

гъэгу шІу алъэгъоу пІугъэнхэм

мэхьанэшхо и Ізу щыт. Ащк Із

КІэлэегъаджэхэм афэгушІуагъ

КІэлэегъаджэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ зэхахьэу АР-м и Къэралыгъо филармоние тыгъуасэ щыкІуагъэм хэлэжьагъ Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан. Іофтхьабзэм къекіоліагъэх республикэм и Правительствэ и Тхьаматэу Къумпіыл Муратэ, АР-м и Къэралыгъо Совет Хасэм идепутатхэр, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, кіэлэегъэджэ Іофшіэным иветеранхэр, непэ мы сэнэхьатым рылажьэхэрэр, нэмыкіхэри.

пшъэдэкІыжь зыхьырэр педагогыр ары. Тикъэралыгъо ис нэбгырэ пэпчъ иапэ-

рэ кІэлэегъаджэ сыдигъуи ыгу иль, ильэс пчьагьэ тешІагьэми, щы Іэныгъэм хэзыгъэгъозэгъэ, гъэсэныгъэ езыгъэгъотыгъэ цІыфыр шІукІэ ыгу къэкІыжьы, ащ фэдэ фыщытыкІэр зымы-

исистемэ зэхъокІыныгъабэ фэхъугъ, ау сыдигъуи къэнэжьырэр зы — обществэм кІэлэегьаджэм лъытэныгъэу фишІырэр

Адыгеим икІэлэегъаджэхэм уешьучшефидек дехешьф-оlефя гъэцэкІэгъэнхэм, гъэсэныгъэм иучреждениехэм хэхъоныгъэхэр ашІынхэм фэшІ мы аужырэ

ческэ зытет нахьышу шыгъэным, ящынэгьончъагьэ къэухъумэгьэным епхыгьэ Іофыгьохэм язэшІохын блэкІыгъэ илъэсым сомэ миллион 88-рэ фэдиз республикэм щыпэІуагъэхьагъ, 2015-рэ илъэсым а пчъагъэр сомэ миллион 76-м ехъугъ. Адыгеим икІэлэеджакІохэм зэтыгъо къэралыгъо ушэтынхэр мыгьэ дэгьоу зэратыгьэхэр республикэм ипащэ хигъэунэфыкІыгъ.

- ТикІэлэегъэджэ лъапІэхэр, гъэхъагъэхэм адакloy непэрэ щык Іагъэхэри, гумэк Іыгъохэри дэгъоу тэшіэх, амалэу тиіэмкіэ ахэр дэгьэзыжьыгьэнхэм тына!э тетыщт. ЗэкІэми псауныгьэ пытэ шъуиІэу, ежъугъаджэхэрэм шъхьэк афэ къышъуфаш Іэу, дэгьоу, дахэу щы р шъуигьогогьоу шъущы Іэнэу шъуфэсэю, — къы-Іуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

УФ-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ Адыгеим гъэсэныгъэмрэ шІэнытыжьыгь. Джащ фэдэу республикэм Іоф щызышІэрэ кІэлэегъаджэхэм азыфагу щызэхащэгьэ зэнэкъокъум текІоныгьэр къыщыдэзыхыгъэхэм АР-м и ЛІышъхьэ и Дипломрэ сомэ мин 200 зырыз хъурэ ахъщэ шlухьафтынрэ ТхьакІущынэ Аслъан афигъэшъошагъэх. АР-м и Ліышъхьэ игукъэкіыкіэ 2008-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу республикэм щызэхащэрэ зэнэкъокъоу «Адыгеим икІэлэпІу анахь дэгъу» зыфиlорэм поселкэу Тульскэм дэт кІэлэцыкіу Іыгьыпізу N 2-м июфышІэу ащытекІогьэ Светлана Артеменкэм Дипломрэ сомэ мин 70-рэ хъурэ ахъщэ шІухьафтынрэ ратыжьыгьэх.

АР-м и Премьер-министрэ нэужым гушы!э зештэм, республикэм ис кІэлэегъаджэхэм ямэфэкікіэ къафэгушіуагь, гъэхъагъэхэр ашІыхэзэ ыпэкІэ льыкІотэнхэу афэльэІуагь. КІэлэегъэджэ нэбгырэ заулэмэ дипломхэр ыкІи сомэ мин 50 зырыз хъурэ ахъщэ шІухьафтыныр аритыжьыгъэх.

— Сэ сишІошІкІэ, щыІэныгьэм анахь мэхьанэшхо, чіыпіэшхо щызыубытыхэрэр кІэлэегъэджэ ыкІи медицинэ сэнэхьатхэр арых. Педагогым иІофшІагьэ зэрифэшъуашэу уасэ фэшІыгьэным пае къэралыгъом ышІэрэр макІэп. Гъогоу къыхэтхыгъэм тытемыкізу ыпэкіз тылъыкіотэным, лъытэныгъэ зыфэтшІырэ кІэлэегьаджэхэм ІэпыІэгьу тафэхъуным тапэкІи тынаІэ тедгъэтыщт. Мыгъэрэ зэтыгъо къэралыгьо ушэтынхэм язэфэхьысыжьхэм тагъэрэзагъ, ащкІэ педагогхэм «тхьашъуегъэпсэу» ятэlo, — къыlуагъ Къумпlыл Мурат.

Джащ фэдэу АР-м и Парламент идепутатэу КІэрэщэ Андзаур зимэфэкІ хэзыгъэунэфыкІыхэрэм къафэгушІуагъ. АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ зыфагьэшъошагьэхэм аритыжыыгь.

Республикэм итворческэ купэм, кІэлэеджакІохэм ыкІи кІэлэцІыкІухэм къагъэхьазырыгъэ концертымкІэ зэхахьэр зэфашІыжьыгъ.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

уасэ щыІэп. Мы мэфэкІыр ильэс 50 хъугьэу хэтэгьэунэфыкІы, а уахътэм гъэсэныгъэм

едзыгьоу къа!этын, гъэсэныгьэм епхыгъэ псэолъакІэхэр ашІынхэ алъэкІыгь. Гъэсэныгьэм иучреждениехэм яматериальнэ-техни-

илъэсхэм Іофышхо зэрашІагьэр гъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ АР-м и ЛІышъхьэ къыхигъэ- Аминэт. АР-м и ЛІышъхьэ иунащыгь. Ащ ишІуагьэкІэ, кІэлэегьа- шъокІэ щытхъуцІэу «АР-м наджэхэм ялэжьапкіэ едзыгьо- роднэ гьэсэныгьэмкіэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэрэр зыфагъэшъошэгъэ кlэлэегъаджэхэм зэхахьэм ашыфэгушІуагъэх. яІофшІэнкІэ къалэжьыгъэр ара-

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Щытхъуцізу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэолъэші» зыфиюрэр А.И. Шъхьэлахъом фэгъэшъошэгъэным фэгъэхьыгъ

ПсэолъэшІыным ылъэныкъокІэ гъэхъагъэу иІэхэм ыкІи илъэсыбэрэ Іоф зэришІагьэм апае щытхъуцІэу «Адыгэ Республикэм изаслуженнэ псэольэші» зыфиюрэр Шъхьэ**лэхъо Аскэр Ибрахьимэ ыкъом** — ІофшІэным иветеран фэгъэшъошэгъэнэу.

> Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Асльан

къ. Мыекъуапэ, чъэпыогъум и 6, 2015-рэ илъэс

ПО РЕСПУБЛИКЕ АДЫГЕЯ МАЙКОП

ГумэкІыгъо шъхьаІэу **щыт**

Урысые Федерацием хэгьэгу кlоці Іофхэмкіэ иминистрэу Владимир Колокольцевым пэщэныгьэ зыщызэрихьэгьэ зэхэсыгьо джырэблагьэ щыіагь. Чіыпіэ подразделениехэм ыкіи Общественнэ советым яліыкіохэр зыхэлэжьэгьэ Іофтхьабзэр видеозэпхыныгьэм тетэу кіуагьэ. Адыгеимкіэ ащ хэлэжьагьэх АР-м хэгьэгу кіоці Іофхэмкіэ иминистрэ игуадзэу Евгений

Долмотовыр, АР-м хэгьэгу кіоці Іофхэмкіэ и Министерствэ дэжь щызэхащэгьэ Общественнэ советым итхьаматэ игуадзэу Александр Киреевыр, общественнэ рэхьатныгьэр къзухьумэгьэным-кіэ полицием ипащэ игуадзэу Алексей Порва.

Іофыгьо шъхьаlэу зэхэсыгьом зыщытегущыlагьэхэм ащыщых зыныбжь имыкъугьэхэм бзэджэшlагьэхэр зэрамыхьанхэм афэгъэхьыгъэ пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэм язэхэщэн ыкІи ешъуагъэу гъогум къытенэгъэ цІыфхэм хэушъхьафыкІыгъэ ІэпыІэгъу ягъэгъотыгъэным епхыгъэ гумэкІыгъохэр.

Министрэу Владимир Колокольцевым пэублэ гущыlэ къышlызэ къызэриlуагъэмкlэ, зыныбжь имыкъугъэхэм бзэджэшlагъэхэр зэрэзэрахьэхэрэр гумэкlыгъо шъхьаlэу непэ щыlэхэм зэу ащыщ ыкіи обществэм ащ мэхьанэшхо реты. Мы аужырэ илъэсхэм зыныбжь имыкъугьэхэм баэджэшіагьэу зэрахьагьэхэм япчьагьэ хэпшіыкізу зэрэхэхьуагьэм министрэм кынкыгьэтхынгь. Мы гумэкіыгьор полицием икъулыкъушіэхэм язакъокіэ зэшіохыгьэ зэрэмыхъущтыр, ащкіэ общественностым мэхьанэшхо зэриіэр, ахэм яіэпыіэгьу зэрящыкіагьэр къыіуагь. Сыда піомэ зыныбжь имыкъугьэхэм алъэныкъокіэ гу-

мэкlыгъоу къэуцухэрэр зы мафэкlэ, зы мазэкlэ зэшlопхынхэ плъэкlыщтэп. Зэкlэми аlэ зэкlэдзагъэу мы lофыгъом къекlyалlэхэмэ, кlэухышlухэм къызэрафэкlощтхэм щэч хэлъэп.

Статистикэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, зыныбжь имыкъугъэхэм бзэджэшІагъэу зэрахьагъэхэр мы аужырэ илъэсым проценти 5-кІэ нахьыбэ хъугъэ. Непэрэ мафэм ехъулІзу кІэлэ Іэтэхъо нэбгырэ мин 36-рэ бзэджэшІагьэ зезыхьагьэхэм яучет хэт. Мыщ лъапсэ фэхъун ылъэкІыщтыр бэ. Ахэм ащыщ непэ тикъэралыгъо илъ социальнэ-экономическэ Іофыгъом изытет, зэрищык агъэм тетэу ны-тыхэр якІэлэцІыкІухэм зэралъымыплъэхэрэр, анаІэ зэратемытыр.

Зэхэсыгьом хэлэжьагьэхэр Іофыгъуабэм атегущыІагьэх. ГумэкІыгьоу щыІэхэр дэгьэзыжьыгьэнхэмкІэ амалэу щыІэхэр агьэнэфагьэх. Іофтхьабзэр зэрэкІуагьэм фэгьэхьыгьэ тхыгьэ тапэкІэ тигьэзет къыхиутыщт.

КІАРЭ Фатим.

Ильэс 25-рэ жьугьэ

Монополием пэшіуекіорэ федеральнэ къулыкъум иколлегие изэхэсыгъо бэмышізу Москва щыкіуагъ. Дунэе конференциеу «Неделя конкуренции в России» зыфиіорэм хахьэу ыкіи монополием пэшіуекіорэ къулыкъум ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэу іофтхьабзэр зэхащагъ.

МэфэкІ зэхахьэм хэлэжьагьэх УФ-м ипрезидентэу Владимир Путиныр, Правительствэм хэтхэр, Къэралыгъо Думэм, общественнэ ыкіи дин организациехэм яліыкіохэр, нэмыкіхэри.

Монополием пэшlуекlорэ къулыкъум ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм фэшl В. Путиныр къулыкъушlэхэм къафэгушlуагъ. Ащ къызэриlуагъэмкlэ, бэдзэр зэфыщытыкlэр ыкlи предпринимательствэр тикъэралыгъо

ыльэ пытэу зыщытеуцогьэ льэхъаным монополием пэшlуекlорэ къулыкъури гъэпсыгьэ хъугъэ. А уахътэм къыкlоцl хэбзэгьэуцу базэм хэхъоныгьэхэр ышlынхэмкlэ, нэкъокъон шlыкlэр щыlэкlакlэм диштэу щыlэныгъэм щыпхырыщыгъэнымкlэ къулыкъум бэ зэшlуихыгъэр.

Мэфэкіым фэгъэхьыгъэ зэхахьэм монополием пэшіуекіорэ къулыкъум ипащэу Игорь Артемьевым зиіофшіэнкіэ анахь къахэщыгъэ къулыкъушІэхэм бгъэхальхьэхэмрэ щытхъу тхылъхэмрэ ащыритыжьыгъэх.

Нэкъокъоным зыкъегъэlэтыгъэным ылъэныкъокlэ къэралыгъо политикэм иlахьышlу зэрэхишlыхьагъэм, къулыкъум ыныбжь илъэс 25-рэ зэрэхъугъэм афэшl монополием пэшlуекlорэ федеральнэ къулыкъум и Гъэlорышlапlау Адыгеим щыlэм ипащау Кобэщыч Аслъан нэпэеплъ медалау «Патриот России» зыфиlорэр къыфагъэшъошагъ.

Ащ нэмык І эу, Москва имуфтий ык Іи Гупчэ шъолъырым, Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ хэтэу Альбир Хазрат Кргановым медалэу «За заслуги в деле укрепления сотрудничества и развития взаимоотношении между народами» зыфиюрэр Кобэщыч Аслъан къыритыгъ.

— Тэ тишіошікіэ, Мыекъуапэ пчыхьэ бэдзэршіыпіэ щыгъэпсыгъэным игъо хъугъэ, — elo «Народнэ фронтым» икъутамэу Адыгеим щыіэм итхьамэтэ гъусэу Щыщэ Люсинэ. — Мы іофыгъомкіэ ціыфхэр упчіэжьэгъу тшіыщтых, іофым изэшіохын къыхэдгъэлэжьэщтых

зишІуагъэ къэкІощт структурэхэри ыкІи кІзух тэрэз тыкъыфакІомэ тшІоигъу.
Мы мафэхэм «Народнэфронтым» илІыкІохэм зыІуагъэкІагъ АдыгеимкІэ предпринимательхэм яфитыныгъэхэр къэ-

кІагь АдыгеимкІэ предпринимательхэм яфитыныгьэхэр кьэзыухьумэхэрэ Зэфэс Вячеслав ыкІи мы Іофыгьом тегущы Іагьэх. Ащ щырахъухьагь «Народнэ фронтым» Іэнэ хъурае щызэхащэнышь, ведомствэ зэфэшъхьафхэм ялІыкІохэр къыхагъэлажьэхэзэ, Іофыгьор зэшІуахынэу.

СИХЪУ Гощнагъу.

Ыльэгьугьэм зымыгьэрэзэни **къыхэкІыгь** фил

АР-м и Премьер-министрэу Къумпіыл Мурат гъубдж мафэм поселкэу Тульскэм щыіагъ. Сабый ибэхэм псэупіэхэр ягъэгьотыгьэнхэм фытегьэпсыхьэгьэ программэм къыдыхэлъытагьэу фэтэрыбэ хъурэ унэу щагъэуцухэрэр ары анахь шъхьаізу ар зыкіэкіуагъэр. Ащ фэдэу унитіу поселкэм щашіы, унэ пэпчъ фэтэр 42-рэ хэт. Мы илъэсым имэкъуогъу мазэ ахэр

рагъэжьагъэх.

Правительствэм ипащэ унэхэр къыплъыхьагъэх, ІофшІэнхэр зынагъэсыгъэхэр, зэрашІырэм идэгъугъэ е щыкІагъэхэр иІэхэмэ ежь ышъхьэкІэ зыщигьэгьозагь, инфраструктурэр зэрэгьэпсыгьэщтым, нэмыкі пшъэрылъэу яІэхэр зэрэлъагъэкІотэщтхэм зэдатегущы Іагъэх. Алексей Петрусенкэм къызэриІуагъэмкІэ, район бюджетым мы унэхэм яинфраструктурэ пае сомэ миллиони 3,5-рэ къыщыдэлъытагъ, ахъщэр псэупІэ коим къыфатІупщыгъах. Подрядчикым къызэриІуагъэмкІэ, мы илъэсыр имыкІызэ унэхэр аухынхэу ыуж итых. Псыр ещэлІэгъах, гъэстыныпхъэ шхъуантІэм икъэкІуапІэхэр зэрэпэблагъэхэм ишІуагъэкІэ, ахэм яещэлІэни Іофыбэ къыпыкІыщтэп, электричествэм пае ищыкІагъэхэм зэдатегущыІагьэх.

Къумпіыл Мурат унэхэм яшіын зэрэлъыкіуатэрэм уасэ фишіызэ, ахэм алъэныкъокіз ылъэгъугъэм зэригъэрэзагъэр къыхигъэщыгъ. Арэу щытми, Премьер-министрэр зымыгъэрэзэнхэри мыщ дэжьым къы-

щылъэгъуагъэх. Сабый ибэхэм апае унэу ашІыхэрэм адэжькІэ заулэу зэтетэу, цІыфхэр щыпсэухэу унэ щыт. Ащ иекІолІапІэхэм, ищагу щыкІагъэу яІэхэр пстэумэ апэу ащ пхъашэу къыхигъэщыгъэх. Унэм къыпэблагъэу нэм къыубытырэ пстэури цІыраум зэлъикІугъ, мычыжьэу хэкІыр ратэкъонэу агъэуцугъэ бакхэм адэжькІэ бэшІагъэу зэрамыгъэкъэбзагъэр олъэгъу.

КъумпІыл Мурат поселкэр къызызэпеплъыхьэм, ар икъоу зэрамыгъэкъабзэрэр, ціыраум зэрэзэлъикіугъэр нафэ къызэрэфэхъугъэр пхъашэу къыхигъэщыгъ. Ащ пстэумэ апэу псэупіэ кой администрацием ипащэу Павел Домашевым имысагъэ зэрэхэлъыр къыіуагъ, районым ипащи иіахь хэлъэу ылъытагъ. Нэбгыритіуми зафигъазэзэ, охътэ благъэм къакіоці щыкіагъэхэр дамыгъэзыжьыхэмэ, пшъэдэкіыжь зэрахьыщтым къыкіигъэтхъыгъ.

— ЦІыфхэм псэукІэ амалау яІэхэр нахышІу шІыгьэнхэр пшъэрыль шъхьаІзу зэрэщытыр кІэтэгьэтхъы зэпыт, — къыІуагь ащ. — Къэбзэныгьэри ащ хахьэ ыкІи чэщи мафи зыуж шъуитыщтхэм ахэтын фае. Шъо ар Іэпэдэлэл шъушІыгьэ, мэхьанэ гори зэрешъумытырэри, игугьу зэрэшъумышІырэри гьэнэфагьэ. ШІокІ имыІзу щыкІагьэхэр дэжъугьэзыжьынхэ фае, охътабэ тежъугьашІэмэ, пшъэдэкІыжь зэрэшъухьыщтыр джыри зэ къэсэІожьы.

Пстэури гъэцэкlагъэ зэрэхъурэм лъыплъэнэу ыкlи lофхэм язытет ежь къылъигъэlэсынэу Алексей Петрусенкэм фигъэпытагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Іофыгьом ынаіэ тыридзагь

Іофшіэгъу ужым ядэжь кіожьырэ бысымгуащэхэм щэпіэ чіыпіэхэу хэтэрыкіхэр, пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр, нэмыкі гъомылапхъэхэр зыщащэхэрэм жъугъэу якіух. Анахьэу гъэмафэу зэкіэми ягъо зыщыхъурэм, а чіыпіэхэр ціыфхэмкіэ іэрыфэгъух. Ахэр нахьыбэрэмкіэ транспорт къзуцупіэхэм апэблагъэхэу е бэдзэршіыпізхэм адэжь ащызэхащэх.

Ащ фэдэу цІыфхэр зыщыщэрэ чІыпІэхэм тэ тичІыпІэ къыщыкІырэ закъохэр арэп, банани, инжири, нектарини, апельсини ащыпщэфынхэ плъэкІыщт. Арышъ, щэпІэ чІыпІэм ныохэм яхэтэрыкІэу къырахьылІэхэрэм анэмыкІи ащыбгъотыщт. Шъыпкъэ, цІыфхэм къагъэкІы-

гъэр ащэн фае, ар ахэмкіэ федэ къэкіуапі. Ау пщыгъупшэ мыхъущыр ащ фэдэ щапіэхэм къалэм итеплъэ зэрамыгъэндахэрэм нэмыкіэу, псауныгъэми зэрар къыфахьын зэралъэкіыщтыр ары. Санитар шапхъэхэм адимыштэрэ чіыпіэхэм хэтэрыкіхэр, нэмыкіырэ гьомылапхъэхэр зэрамытэрэзыр къыдэплъытэн фае.

Мы Іофыгьом ынаІэ тыридзагь ыкІи егьэгумэкІы Общероссийскэ общественнэ движениеу «Народнэ фронтым» икъутамэу Адыгеим щыІэр.

къутамэхэр ащыриlэх, пшъэрылъ шъхьаlэу зыфегьэуцужьы «майскэ указхэр» ыкlи къэралыгъом ипащэ иунашъохэр зэрагъэцакlэхэрэм лъыплъэныр, коррупцием ыкlи бюджет ахъщэр зэрагъэзекlорэм ынаlэ тетыныр.

Джы «Народнэ фронтым» сэкъатныгъэ зиlэхэр щыlэныгъэм хэуцонхэмкlэ амалэу яlэхэр зэригъэшlэн-уплъэкlуныр Урысыемкlэ Тверь хэкум къыщырагъэжьагъ,

илъэсым ыкlэ нэс зэкlэ Урысыем ичlыпlэхэм уплъэкlунхэр ащыкlощтых. Іофтхьабзэр рекlокlыфэ «Народнэ фронтым» хэтхэм щыкlагъэу къыхагъэщыхэрэр, Іофшlэкlэ дэгъу зэрылърегионхэр агъэунэфыщтых ыкlи Урысыем и Президент кlэуххэр рахьылlэжьыщтых.

«Народнэ фронтым» хэтхэм зэралъытэрэмкlэ, уплъэкlунхэм яшlуагъэкlэ къэралыгъо программу «Доступная среда» зыфиlо-

рэр Урысыем зэрэщагъэцакlэрэм Президентэу Путиныр щагъэгъозэщт, ащ иунашъокlэ программэу 2020-м нэс лъагъэкlотагъэр нахь дэгъоу зэрэзэхащэщтым еусэщтых.

Программэу «Доступная среда» зыфиюрэр сэкъатныгъэ зильхэр щырныгъэм нахь хэщэгъэнхэм фэлэжьэнэу щыт. Къэралыгъом ащ мэхьанэшхо реты. Ары «Народнэ фронтыми» ар инэплъэгъу зыкыримыгъэкырэр.

Яамалхэр **зэрагъэшІэщтых**

«Народный фронт» за Россию» зыфиюрэ общественнэ движениер зыщыюм къыщегъэжьагъэу обществэр зыгъэгумэкырэ юфыгъуабэм ынаю атыридзагъ, ахэм ащыщыбэр хабзэм лъигъэюсыгъ, язэшюхынкю ишуагъэ къыгъэкуагъ.

Шъугу къэдгъэкІыжьын «Народнэ фронтыр» общественнэ кІуачІэхэр зыхэт организациеу зэрэщытыр. Ар 2011-рэ илъэсым ижъоныгъокІэ мазэ зэхащагъ, движением ипащ УФ-м и Президентэу Владимир Путиныр.

Урысыем ирегион 85-мэ ащ

О ІОФЫГЪОХЭМРЭ ХЭКІЫПІЭХЭМРЭ

Экстремизмэр аумысыгъ

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Іофхэмкіэ, Іэкіыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкіэ ыкіи къэбар жъугъэм иамалхэмкіэ и Комитет дэжь уплъэкіун Іофхэм афэгъэзэгъэ Советэу щызэхэщагъэм дунэе террористическэ организациехэм зызэраушъомбгъурэм, ахэм тиныбжьыкіэхэр ахэщагъэхэ зэрэхъухэрэм, гумэкіыгъоу щыіэхэм зыщатегущыІэгъэхэ зэхахьэ АКъУ-м итхылъеджапІэ щыриІагъ.

сандр, общественнэ зэхахьэкъыщагъэлъэгъуагъ.

къызэријуагъэмкіэ, мы илъэ- шъхьаіэу ащ иіагъ. сым имэзи 8-у пыкІыгъэм Адыгэ Благъэм кІуагъэхэу хъугъэ-шІэрациер ахэм къабгынэн, быслъымэн къэралъыгъохэкІэ заджэхэрэм кІонхэм Адыгэкъа- зациехэм ахэхьагъэхэу къыу-

Мыекъопэ Гупчэ мэщытым лэ имэщыт иlимамыгъэу ШэиІимамэу Шъхьэлэхъо Ибрахьи- уджэн Юсыф ыпкъ къикІыгьэу мэ, чыристан динлэжьэу Алек- алъытэ. 2015-рэ илъэсым ищылэ мазэ АР-м ыкІи Пшызэ шъохэм яліыкіохэу Болэкьо Ас- лъыр ащыпсэурэ быслъымэнлъан, Габил Ризаевыр, Рафа- хэм я Диндэлэжьапіэ Ю. Шэуил Бибаковыр, нэмыкІхэри ащ джэным апшъэрэ дин гъэсэкъыщыгущы агъэх. Кинофильмэу ныгъэ зэримы Гэр ТэубытыпТэ «ИГИЛ ихъытыу» зыфиlорэр ышlи, lэнатlэу зыlутым lуигъэкІыгьагь. Быслъымэн диным ди-Комитетым ипащэу Шъхьэ- мыштэрэ зекlуакlэхэр ащ къылэхьо Аскэр ар зэрищагь. Ащ зэрэхафэщтыгьэхэр тельхьэп э

Джащ фэдэу А.Шъхьэлахъом Республикэм икlыхи Къокlыпіэ игущыіэ лъигъэкіуатэзэ, Адыгэкъалэ имэщыт кІощтыгъэ ныбгъи 7 агъэунэфыгъ. Ахэр адыгэ жьыкІэхэм ащыщхэм тикъэраунэгьо ныбжыкіэх. Къэбарэу лыгьо къызэрабгынагьэм фэаІэкІэлъымкІэ, Урысые Феде- гъэхьыгъэу ны-тыхэм зэіукІэгъухэр зэрадашІыгьэхэр къыІуагь.

Террористическэ органи-

шыхьатэу зи тіэкіэльэп, — къы- льымэн къэралыгьохэм а оргахигъэщыгъ А.Шъхьэлахъом. — Нэмыкі къэралыгъо зэрэкіощтхэм ны-тыхэр зэращамыгъэгъозагъэхэм, зекіокіэ-шіыкізу ахэм къахэфагъэхэм еплъыкІэ гъэнэфагъэхэр тагъэшІых. Быслъымэн диным епхыгъэ шІэныгъэхэр ныбжьыкІэхэм языгъэгъотыщт гъэсагъэу тиІэр макІэ. Мы лъэныкъомкІэ зэкІэми тызэкъотэу Іоф зэдэтшІэн, тиныбжыык Іэхэр къэтыухъумэнхэ

Зэрэдунаеу егъэгумэкІы

«уытысхи ПИПИ» десбастфо! зыфиІэрэ кинофильмэм лъигъэкІотагъ. Дунаим щамыштэгъэ быслъымэн къэралыгъоу «Игил» ар фэгъэхьыгъ. Радикальнэ быслъымэн куп 11-м анахь террористическэ организацие инэу «Алькаидэр» япащэу 2006-рэ илъэсым зэрэзэхащэгъагъэр ащ къыщею. Жъалымыгъэ зезыхьэрэ организациеу ар дунаим зэрэщашІэрэр, ащ исатыр хэтхэр укlакlохэу зэрэщытхэр, мызэу, мытюу Интернетым цІыфхэр аукІыхэу къызэрырагъэхьагъэр, дунаим тет быс-

низацием иунашъохэр ащигъэуцунхэу пшъэрылъ зэриІэр, ныбжьыкІэ унагъохэр ащ зэрахашэхэрэр, быслъымэн диныр тэрэзыджэу зэрагъэфедэрэр гупшысэ шъхьаІэхэу кинофильмэм щыпхырыщыгьэх.

Илъэс 24-рэ зыныбжь Нэхэе Муратэ иунагъо игъусэу тихэгьэгу зэрикІыжьыгьэм фильмэм унаІэ щытемыдзэн плъэкІырэп. КІэлакІэм ятэу Юрэ исабый гъэнэфагъэу зыдэщыІэ чып р зэримыш рэм, Іэкіыб хэгъэгум джыри мыкlозэ ащ идунэесплъыкІэ зэрэзэхъокІыгъагъэм, «вербовщик» зыфа-Іохэрэм яфэмэ-бжьымэ ащ къызэрэтехьагъэм зэремыхъырэхъышэрэр фильмэм къыщею.

Мы Іофыгъор нэбгырэ пэпчъ къынэсын зэрилъэк|ыщтыр, ныбжьыкІэм идунэееплъыкІэ зэпхъокіыныр зэрэіэшіэхыр фильмэм джыри зэ нафэ къытфишІыгъ.

Іофыгъом тегущыіэхэзэ...

Къуаджэу Мэфэхьаблэ иадминистрацие ипащэу ыкІи къо- лэжьагъэхэр.

джэ мэщытым иІимамэу Хьасани Мыхьамодэ Іофтхьабзэр зыфэгъэхьыгъэ Іофыгъом къытегущыІэзэ, медрысэ Адыгеим зэримытым, динлэжь гъэсагъэу тиІэхэм япчъагъэ зэрэмакІэм ягугъу къышІыгъ. Интернетым къихьэрэ къэбарыр шІэхэу ныбжьыкІэхэм къызэраІэкІахьэрэм ыпкъ къикіыкіэ, гъогу зафэм ахэр текІынхэм ищынагъо зэрэщыІэр, ащ къыпкъырыкІыхэзэ, къэбарлъыгъэІэс амалхэм терроризмэр ыкІи экстремизмэр зыщаумысыхэрэ тхыгьэхэр нахьыбэу къатlупщыхэмэ яшІуагъэ къэкІонэу ащ ылъытагъ.

Чыристан динлэжьэу Александр къызэгущыІэм, зигугъу къэтшІырэ террористическэ организациер сектэ зэфэшъхьафэу щыІэхэм афигъэдагъ.

Мыекъопэ Гупчэ мэщытым иІимамэу Шъхьэлэхъо Ибрахьимэ къызыфызэрэугьоигьэхэр Іофыгъошхоу зэрэщытыр, зэрэдунаеу ащ зэригъэгумэкІырэр ыкІи мы лъэныкъомкІэ зэкІэми тіэ зэкіэдзагьэу Іоф зэдэтшіэн, гурыт еджапІэм къыщегьэжьагьэу ныбжыкІэхэм зэдэгущыІэгъухэр зэрадэтшіын фаер игущыіэ шыпхыришыгъ.

Общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэ игуадзэу Къуижъ Къэплъан Іофыгьор унэгьо кlоціым, «мыкіосэгьэ» зэгурымыІоныгьэм къыхэкІэу ылъытагъ.

Джащ фэдэу зэхахьэм хэлэжьагъэхэм яшІошІхэр къыраІотыкІыгъэх. Шъхьэлэхъо Аскэр Іофтхьабзэм хэлажьэхэрэм закъыфигъазэзэ, Іофыгъом хэкІыпІэу фалъэгъухэрэр къызыщыраютыкыщт тхыгъэхэр охътэ кІэкІым къыкІоцІ къагъэхьазырынхэу закъыфигъэзагъ.

АЛЫЙ Анжел.

Сурэтым итхэр: зэхахьэм хэ-

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ ИЗЭГЪЭШІУЖЬ ХЬЫКУМ ЫНЫБЖЬ ИЛЪЭС 15 ХЪУГЪЭ

Ыльэ пытэу теуцуагъ

2000-рэ илъэсым чъэпыогъум и 3-м Адыгеим зэгъэшіужь хьыкум юстициер щызэхащагъ. ЦІыфхэм нахь тэрэзэу чІыпіэ правосудием екіоліакіэ къыфагьотыным ыкіи федеральнэ хьыкумхэм яюфшіэн къыщыгъэкіэгъэным афэші Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет апэрэ зэгъэшіужь хьыкумышіхэр ыгъэнэфэгъагъэх.

афэзымышІыхэрэмрэ гощыгьэнмызэгъыныгъэ азыфагу къызэгъэнхэм ар фэюрышытыгъ.

Илъэс 15-кІэ узэкІэІэбэжьмэ, Урысыем хэушъхьафыкІыгъэ Адыгэ Республикэм ихьыкум- хьыкум учреждениехэр и агъэправовой реформэ зэхъокІы- хэп. А лъэхъаным правосудиныгъэхэр фэхъугъэх — зэгъэ- ем ифитыныгъэхэр зыгъэцэшІужь юстицием иинститут зэ- кІэнхэ зылъэкІыщтыгъэхэр адхащагь. Революцием ыпэкіэ щы- министративнэ-чіыпіэ образо-Іэгьэ Черкесием цІыфхэм зэте- ваниехэм япащэхэр ары. Хьыутыгьэ зэфыщытыкіэ ахэльыгь, кумхэм яіофшіэн екіоліакіэащ ылъэпсагъэр цІыфхэм хэр къыфэгъотыгъэнхэм пае шъхьэкlафэ афэзышlыхэрэмрэ 1864-рэ илъэсым «Суд уставхэр» зыфиlорэ пачъыхьэ унахэр ары. Ренэу хьыкум къу- шъор къыдэкІыгъ. Аш къыдылыкъоу щымыт мэндэтыр зэ- хэлъытагъэу хьыкум системэм зэгъэшіужь хьыкумышіхэр кізу рыфагьэхэм е ахэм я ахьылхэм къыхэхьагьэх. Мыхэр апэрэ иняльэІукІэ зэхашэштыгь ыкІи станциеу шытыгьэх, уголовнэ лъэныкъохэр зэгъэшІужьы- ыкІи гражданскэ Іоф мыинхэм ахаплъэщтыгъэх. Ащ фэдэ Я 18-рэ ліэшіэгъухэм апэкіэ шіыкіэм тетэу илъэс 25-рэ Іоф

ашІагь. 1917-рэ илъэсым шэкІогъум и 24-м судхэм яхьылІэгъэ Декретэу къыдэкІыгъэм зэгъэшІужь хьыкумхэм яІофшІэн щагьэтыгь. Илъэс 80-м ехъу тешlагъэv. 1998-рэ илъэсым «Урысые Федерацием изэгьэшІужь хьыкумышІхэм яхьылІагъ» зыфиlорэ Федеральнэ законыр аштагъ ыкІи зэгъэшІужь судхэм икіэрыкізу яюфшіэн рагъэяапэрэхэм ащыщэу Адыгеим хьыкумышІхэм яхьыкум участкэ 20 фэдиз зэрэщызэхащагъэр.

ЗэгьэшІужь юстициер гьэпсыгъэным зиlахьышlу хэзышlыхьагьэхэм ащыщ Адыгэ Республикэм и Правительствэ. Джащ фэдэу правосудием Іофшіэкіэ амал дэгъухэр іэкіэлъынхэмкІэ ІэпыІэгъушхо къафэхъугъ АР-м и Апшъэрэ хьыкум и Тхьаматэу Трахъо Ас-

ЦІыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр, законхэм адиштэу яюфшіэн зэхэшэгъэныр ары непэ хьыкум системэм пшъэрылъ шъхьаІэу иІэр. ЗэгъэшІужь хьыкумышІым зэунэгьо кіоці зэфыщытыкіэхэр. ГущыІэм пае, зэрэзэхэкІыжь-

кІэр зифэшъуашэм къытэу гъэпсыгъэныр, нэмыкІхэр. Джащ фэд, щэфакІохэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгьэнхэр, коммунальнэ фэІо-фашІэхэм алъэныкъокІэ чІыфэ зытелъхэм къягъэтыжьыгъэныр, уголовнэ ыкІи административнэ Іофхэр зэхэфыгъэнхэр, нэмыкіхэр.

ЗэгъэшІужь юстицием иІофсэурэ нэбгырэ мини 10-м ехъу-2000-рэ илъэсым зэгъэшІужь мэ яфитыныгъэхэр ыкІи хэбзэгъэуцугъэм диштэу яшІоигъоныгъэхэр афагъэцэк агъэх. ГущыІэм пае, 2014-рэ илъэсым зэгъэшІужь хьыкумышІхэм Іоф мин 40-м ехъу зэхафыгъэмэ, мы илъэсэу тызыхэтым иапэрэ илъэсныкъо а пчъагъэр мин 30-м кІэхьэ. ЩыІэныгъэм къыщытэджырэ Іофыгьо зэфэшъхьафхэм апкъ къикІэу, хьыкумышіхэр зыхэплъэрэ Іофыгьохэр ренэу нахьыбэ мэхъух. Апэдэдэ хьыкум участкэ 20 фэдиз зэхащэгъагъ, нэужым ащ ипчъагъэ 23-м нэсыгъ.

ЗэгъэшІужь юстициер хьыкум системэм иублапІэу щыт. Лъэхъан зэфэшъхьафхэм зэхифырэ Іофыгъохэм ащыщых гьэшіужь хыыкумхэм пэщэныгьэ адызэрахьагъ Теуцожь район хьыкумым джыдэдэм ипащэу

хэрэр, сабыим къытефэрэ пІуп- Б. Шумэным, АР-м и Апшъэрэ хьыкум ихьыкумышІхэу А. Сихъум, М. Муращенкэм, отставкэм щыІэ хьыкумышІэу С. Даниловым, Мыекъопэ хьыкумым ихьыкумышІэу А. Тыркуаом, нэмыкІхэми.

ХэушъхьафыкІыгьэ щытхъур къалэжьыгъ апэдэдэ хьыкум системэм Іоф щызышІагъэхэу С. Ахэджагом, С. Барцом ыкІи жьэжьыгь. Къэlогьэн фае Уры- шlэн зыщыригьэжьагьэм къы- С. Дюминам. Непэ къызнэсысые Федерацием исубъектхэм щыублагъэу республикэм щып- гъэми ящытхъу арагъаlозэ зэгъэшіужь хьыкумышіэу ахэм іоф ашіэ. Зэгьэшіужь хыкумышіхэм яІэпэІэсэныгьэ ильэс къэс къыхагъэщы. «Илъэсым изэгьэшlужь хьыкумышІ анахь дэгъу» зыфиlорэ щытхъуцІэр илъэс зэкІэльыкІохэм афагьэшьошагь М. Сапуновым, А. Рязановым, Б. Сташъум, З. Цэим, Ш. Іэшъынэм, О. ЕмтІылъым, А. Никандровым, С. Ахэджагом, Н. Андрыхъуаем.

Илъэс 15-м къыкІоцІ АР-м изэгъэшІужь юстицие исистемэ пытэу ылъэ теуцуагъ. Адыгеим изэгъэшІужь хьыкумышІхэм уголовнэ, гражданскэ Іофыгьо мин пчъагъэ зэхафы. ЗэгъэшІужь юстицием иинститут иloфшІэнкІэ зэрэщыгугынгьэхэр къыгьэшъыпкъэжьыгь, гьэхъагьэхэр ышІыхэзэ ыпэкІэ лъэкІуатэ.

КІАРЭ Фатим.

ADDIEUCH

₩ Ж Адыгэкъалэ и Мафэ хагъэунэфыкІыгъ **₩** Ж

Къалэм имэфэкі дигощырэм фэдэу мафэри фабэу, тыгъэпсэу щытыгъ. Тыдэкіи урамхэр къабзэх, гъэкіэрэкіагъэх. Анахь зэтырагъэпсыхьагъэр урам шъхьаізу Лениным ыціэ зыхьырэр ары. Ащыбгъуитіукіэ электропкъзоу

тетхэм шэкі пліэнэбз плъыжьхэр апышіагъэх. Мэфэкіым фэгъэхьыгъэ шіуфэс гущыіэхэр зытетхэгъэ транспорантхэр, быракъ ціыкіухэу шъо зэмыліэужыгъохэр зиіэхэр тыдэкіи щыолъэгъух.

НыбжыкІэми, хэхъоныгъэшІухэр ыкіи творческа язанакьокьоу «І

Къэлэдэс нэгушіохэр гупчэм екіух. Пчэдыжьым къыщегъэжьагъэу культурнэ іофтхьэбзэ зэфэшъхьафэу мыщ щырекіокіыгъэр къэпчъыгъуай. Ермэлыкъым щыжъот. Фирмэу «Киево-Жураки» ищапіэ лыр мыпъапізу щащэфы, пцэжъыери, хэтэрыкіхэри, пхъэшъхьэ-мышъхьэ зэфэшъхьафхэри, нэмыкі гъомылапхъэхэри хъоих.

КІэлэціыкіухэр ары зиіофхэр анахь дэгъухэр. Анахьэу ахэр зыщытхъэжьыхэрэр аттракцион зэмыліэужыгъоу къагъэуцугъэхэр ары. Гушіогъо-чэф макъэу ахэм къахэіукіыщтыгъэм укъыгъэчэфыщтыгъ.

Гурыт еджапіэхэм, шіэныгьэ тедзэ зыщарагьэгьотырэ Гупчэм, искусствэхэмкІэ кІэлэціыкіу еджапіэм, нэмыкіхэм къагъэхьазырыгъэ сурэтхэр, шъом, пхъэм ахэшІыкІыгъэ пкъыгьо зэфэшъхьафхэр къызщагьэлъагъорэм цІыфыбэ Іутыгъ. Къалэм икраеведческэ музей ипащэу ХьэдэгьэлІэ Зухра Адыгэкъалэ агъэпсынэу зырагъажьэм, апэрэ псэолъэшІхэм атырахыгьэгьэ сурэтхэм къащегьэжьагъэу непэ нэс гъогоу къыкІугъэр хьакІэхэм аригъэлъэгъугъ. Апэрэу къалэм щызэхащагъ кІэлэцІыкІу курэжъыехэм язэнэкъокъуи.

КІэлэеджакІохэр чъэнымкІи зэнэкъокъугъэх. Къатечъыгъэр гурыт еджапІзу N 1-м иеджакІоу Хьатхъохъу Замир, шъэожъыехэм апэу къэсыжьыгъэр а еджэпіэ дэдэм чіэсэу СтІашъу Роман. КушъхьэфачъэхэмкІэ зызэнэкъокъухэм, шъэожъыехэмкІэ апэ къэсыжыыгыр Чэтыжы Маринэ зипэщэ гурыт еджапІзу N 1-м икІэлэеджакІоу Ерэджыбэкьо Асльан. ЯтІонэрэ, ящэнэрэ хъугьэхэр Лъэцэр Дамиррэ Бобырин Денисрэ. Пшъэшъэжъыехэмкіэ текіоныгъэр къыдэзыхыгъэхэр гурыт еджапІэу N 3-м икІэлэеджакІохэу Бэрэтэрэ Даринэрэ Пэрэныкъо Анжелэрэ.

Мэфэкіым ехъулізу къагъэкІэрэкІэгьэ Щытхъу пхъэмбгъум къалэм идахэ языгъэІорэ нэбгырэ 26-мэ ясурэтхэр итых. Апэ рагъэуцуагъэр заом иветеранхэм я Совет итхьаматэу Джэндар Мос. Нахьыжъхэм уасэу афашІырэр ащ къегъэлъагъо. НыбжьыкІэхэри ащыгъупшагъэхэп. Шумэн Бислъан мыгъэ гурыт еджапІэр дышъэ бгъэхалъхьэкІэ къыухыгъ, республикэ олимпиадэхэм текІоныгъэр къащихьызэ къырыкіуагъ, шахматхэмкіэ республикэм ичемпион, пщынау, къэшъуакІо, орэдыІохэм

ыкІи творческэ коллективхэм язэнэкъокъоу «Играю, танцую и пою» зыфиІорэм илауреат. Ащ исурэт ифэшъуашэу Щытхъу пхъэмбгъум рагъэуцуагъ.

КІэлэеджэкІо цІыкІухэу Гъыщ Руслъанрэ Хъодэ Зулимэрэ къызызэдашъохэрэр бэшІагъэ. Мыхэр ІэкІыб къэралыгъохэми ясценэшхохэм къащышъуагъэх, Адыгэкъалэ ищытхъу чыжьэу агъэІугъ. Москва, Санкт-Петербург, Ставрополь, Шъачэ, нэмыкІхэми ащырекІокІыгъэ зэнэкъокъухэм Гран-при къащахьыгъ.

Къалэм ыныбжь илъэс 46-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхьыгъэ пчыхьэзэхахьэм ціыф бэдэдэ къекіоліагъ. Ар зезыщагъэхэу, лъэпкъ культурэм игупчэ иіофышіэхэу Устэкъо Нухьэрэ Джамилия Мирзоевамрэ хъакіэхэми, къэлэдэсхэми шіуфэс къарахыгъ, мэфэкіышхомкіэ къафэгушіуагъэх. Сценэм къытехьагъэх къалэм щыпсэухэрэ лъэпкъ зэфэшъхьафхэм яліыкіохэр яшъуашэхэр ащыгъхэу ыкіи ягьомылапхъэхэр аlыгъхэу.

— Непэ тикъалэ ыныбжь илъэс 46-рэ зэрэхъурэр хэтэгъэунэфыкіы, — къыlуагъ Адыгэкъалэ имэрэу Хьатэгъу Налбый. — Тикъалэ ныбжыкіэми, хэхъоныгъэшіухэр ешіых. Ахэр зиіэшіагъэхэр шъоры, сыгу къыздеізу «Тхьашъуегъэпсэу» шъосэю. Шъыпкъэ, щыкіагъэхэр тиіэх, ау тызэкъотэу тызэдэлажьэмэ, ахэм ядэгъэзыжыы

ныбжьыкіи 6-мэ, кіэлэ ибитіумэ, зы шъузабэ псэупіэхэр ядгъэгъотыгъэх. Хьалъэкъуае еджэпіакіэ къыщызэіутхыгъ. Къэлэдэсхэм псыр икъоу аіэкіэхьаным ыкіи псы шіоим игъэкъэбзэн япхыгъэ іофыгъохэм мылъкубэ апэіудгъэхьагъ.

Къутырэу Псэкъупси ыныбжь илъэси 120-рэ хъугъэ. Ащи псэу ищыкІагъэр икъоу ІэкІэхьанэу тэгъэпсы. ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэм ехъулІзу тиветеранхэм, шъузабэхэм тиамал къызэрихьэу ІэпыІэгьу тафэхъугь. КъыткІэхъухьэрэ ныбжьыкІэхэу неущ тищы ак із зыфэдэщтыр зэлъытыгъэхэм яегъэджэнкіи, спортым пылъынхэмкІи тфэлъэкІыщтыр тэшІэ. ТиеджапІэхэр республикэмкІэ анахь дэгъух, тиспортсменхэр анахь чаных. Ащ фэдэ амалхэр тиІэнхэм, тикъалэ хэхъоныгъэшІухэр егъэшІыгъэнхэм афэшІ ренэу анаІэ къыттет, ІэпыІэгъу къытфэхъух ти ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан, министрэхэм я Кабинет ипащэу КъумпІыл Мурат. Тафэраз Адыгэ Республикэм и Парламентрэ тикъалэ идепутатхэм я Советрэ. Джаущтэу зэкІэми тызэкъотэу тызэдэлажьэмэ, гъэхъэгъэшІухэм тафэкІощт.

Мэфэкі зэхахьэм къыщыгущыіагь, зэкъошныгьэр, адыгэ хабзэр агъэлъапіэхэзэ зэдэпсэунхэу, зэдэлэжьэнхэу къяджагъ къалэм инароднэ депудзэу Мэхьош Рэщыдэ, Тэхьутэмыкьое районым иадминистрацие ипащэ игуадзэу Андрей Василенкэр, Теуцожь районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Пчыхьалыкьо Юрэ.

Адыгэкъалэ ихэхъоныгъэхэм зиlахьышlу хэлъхэри мы мафэм агъэлъэпlагъэх. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, lофшlэным иветеранэу lэштынэ Налбый, пштэдэкlыжьэу ыхьырэмкlэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиlэ обществэу «Рэмэзан» зыфиlорэм ипащэу Кlыкl Азмэт, Пенсиехэмкlэ фондым и Къутамэ и Гъэlорышlапlэу Адыгэкъалэ дэтым ипащэу Мыгу Адамэ, «Адыгэкъалэ ицlыф гъэшlуагъ» зыфиlорэ щытхъуцlэр афаусыгъ.

Адыгэ Республикэм и Парламент, Адыгэкъалэ иадминистрацие инароднэ депутатхэм я Совет ящытхъу тхылъхэр нэбгырэ 24-мэ аратыгъэх. Ахэм ащыщых гурыт еджапІэу N 1-м ублэпІэ классхэмкІэ икІэлэегъаджэу Хьакомэ Эльмирэрэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу N 2-м илъэс 20-м ехъугъэу кІэлэпІоу Іоф щызышІэрэ ТІэшъу Марзыетрэ. Ахэр мы илъэсым къалэм щызэхащэгъэгъэ зэнэкъокъухэм ахэлэжьагьэх, Эльмирэ — «2015-рэ илъэсым икІэлэегъадж», Марзыет — «2015-рэ илъэсым икІэлэпІу» зыфиІорэ щытхъуцІэхэр афагьэшъошагьэх.

ни тфэукіочіыщт. Ренэу тызпыльыщтыр тикъэлэдэсхэм ящыіэкіэ-псэукіэ нахьышіу шіыгьэныр, тикіалэхэр дэгьоу едгъэджэнхэр, тинахьыжъхэр зыфэныкъохэр афэдгъэцэкіэнхэр ары.

Тызэрэфэе дэдэу зэкІэ тфэгъэхъурэп. Арэу щытми, унэгъо

татхэм я Совет итхьаматэу пворческэ имэфэкікіэ къафэгушіуагъэх, шіоу щыіэр къадэхъунэу къафэлъзіуагъэх хьакіэхэри — Краснодаркіэ Карасунскэ округым ипащэ игуадзэу Юрий Юрьевыр, Мыекъуапэ иадминистрацие ипащэ иапэрэ гуаниз прахыгъэх.

творческэ коллективхэм концерт къафатыгъ. Пчыхьэ кlасэ хъугъэу мэшlоустхъом огур зэпигъэшlэтыгъ, чэщыр хэкlотэфэ адыгэ джэгум ижъот макъэ къалэм шъхьарытыгъ.

НЭХЭЕ Рэмэзан. Сурэтхэр мэфэк*l*ым щыты-

ఆస్థాలా Тхакіоу Еутых Аскэр къызыхъугъэр Іоныгъом и 25-м илъэси 100 хъугъэ ఆస్థాలా

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапіэ мы мафэм ехъулізу шізжь зэхахьэ щызэхащэгъагъ. Ащ июфышізу Кучмэз Аминэт къызэриІуагъэмкІэ, къыткІэхъухьэрэ ныбжыкі эхэр адыгэ тхэкіошхоу А. Еутыхым итворчествэ фэгъэнэюсэгъэнхэр, тхакюм ригъэджагъэхэу е Іукіагъэхэу щыт ціыфхэм **Адыгеим илъэпкъ тхакіо идунэететыкіагъэм**, итворчествэ зыфэдагъэм ехьыліагъэу къыраютыкырэ шюші-гупшысэхэм ахэгъэдэгогъэнхэр ары мурадэу ягагъэр.

ТхэкІошхом ыціэкіэ зэхэхьэгъагъэх

ыкъор Іоныгъом и 25-м 2015-рэ илъэсым Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Хьатикъуае къыщыхъугъ. Адыгэ кІэлэегъэджэ техникумыр ыкІи къызеухыхэ ужым, Адыгэ шІэныгъэ-ушэтэкІо институтым илъэситІо, 1939-м къыщегъэжьагьэу Хэгьэгу зэошхор къежьэфэ, Москва Литературнэ институтэу Луначарскэм ыцІэкІэ щытым и Адыгэ студие икІэлэегьэджэ-упчlэжьэгьоу loф ышlагь.

1935-рэ илъэсым къышегъэжьагьэу ытхыхэрэр къыхиутыщтыгъэх, 1938-рэ илъэсым тхакІохэм я Союз аштагь. Еутых Аскэр заом хэлэжьагь ыкІи Хэгъэгу зэошхом иорденэу я II-рэ шъуашэ зиlэр къыфагъэшъошагъ.

Еутых Аскэр иапэрэ усэ сборникэу «Тимафэхэр» зыфи-Іорэр 1939-рэ илъэсым къыдэкІыгъ. Ащ усэ тхылъэу «ТищыІакі», рассказхэр дэтхэу «КІочІэ зэхэлъхэр», повестэу «Сшынахьыжъ» зыфиІохэрэр заом ыпэкіэ къыдэкіыгъэх. Зэо ужым Еутых Аскэр итворческэ кіуачіэ нахь къызэкіэблагъ, адыгабзэкІи, урысыбзэкІи ытхыхэрэр Мыекъуапэ, Краснодар. Москва къащыдэкІыхэ мэхъу. Ахэр журнал зэфэшъхьафхэм къащыхаутых, тхылъ шъхьафхэуи къыдэкІых. УсэкІэ зыкъыщеушыхьаты, повестьхэр, ТхакІом ищыІэныгъэ цІыфыбэ лъыплъэ мэхъу. Еутых Аскэр итворчествэ зэрифэшъуашэм тетэу, анахь нэфагьэрэ шъыпкъагъэрэ хэлъэу цыф шэнхэр ыкІи щыІакІэм хэлъ зэутэкІыкъызыщыІотагьэу, къызщыгьэлъэгъуагъэхэм ащыщ ыкІи адыгэ литературэр агъэбаигь

Еутых Аскэр къызыхъугъэр илъэси 100 зыщыхъурэм тефэу мы мэфэкі шіэжь зэхахьэр Лъэпкъ тхылъеджапІэм щыІагь. Аскэр дэгьоу зышіэщтыгьэхэу, ІукІагьэхэу е ригьэджагъэу щытхэм шіукіэ агу къинагъ. ашыгъупшэрэп. Зэхахьэм хэлэжьагьэхэм титхакІо--шишь мехажелене шит, мех хэр, Москва Литературнэ институтым е нэмыкі еджэпіэшхохэм ащеджагъэхэу Еутых Аскэр зышагьэхэр ахэтыгьэх.

Зэхахьэр къызэlуихыгъ ыкlи зэрищагъ Адыгэ республикэ тхылъ тедзапІэм иредактор шъхьа ву Чэнышхэ Молидхъан. ТхэкІошхоу Еутых Аскэр имэфэкІ ин ехъулІэу илъэуж дахэ рыплъэжьынхэр, ягукъэкІыжь-

Еутых Аскэр Къадырбэч къырагъэблэгъэ ныбжык Іэхэм адэгуащэхэмэ ашІоигъоу зигущы!э, зэк!э зитворчествэк!э адыгэ литературэм имызакъоу, урыс литературэри зыгъэбаигъэ Еутых Аскэр ицІыфыгъэ, игуп-Краснодар дэт пединститутыр шысэ ин, итхэкіэ Іэпэlэсагъэ зынэсыщтыгъэр кlагъэтхъымэ, лізужыкізм а зэкіз фыраіотыкіы-(Мыекъуапэ) инаучнэ ІофышІэу мэ ашІоигьоу зэрэзэІукІагьэхэр къыlуагъ.

> ГущыІэр шІэныгъэлэжь-литературоведэу Мамый Руслъан ритыгь. Ащ пстэуми апэу Еутых Аскэр тикультурэкІэ, тилитературэкІэ, иусэ тхылъхэмкІэ, но

ципхэм (имурад зэримыхъожьыгъэм) къызэракІэрымыкІыгъэм Мамыир къатегущы агъ. Итхылъхэу «Баржа», «Бычья кровь» иадыгэ лъэпкъ игъогу къазэрэщиІотагьэр къыІуагь. Мамый Руслъан Еутыхым итхылъхэм уяджэ зыхъукІэ, гущыІэ пэпчъ уфэсакъэу улъыплъэн зэрэфаер къыхигъэщыгъ, сыда пІомэ ахэр мэхьанэ ушъагъэ зиІэ закІэх. АскэркІэ анахь уасэ зиІагьэу хигъэунэфыкІыгъэр цІыфым кІоцІылъ гушъхьэбайныгъэр

Бзэджэжъыкъо Ларисэ

веллэхэмкіэ, ипрозэ куу гъэшіэгьонкІэ кІочІэшхо икъу, зэчый ин дэдэ зыхэлъ гупшысакІоу зэрэщытыр кІигъэтхъыгъ. Ащ пыдзагьэу тхакІом итворчествэ ІахьитІоу гощыгъэу зэрэзэхэлъым, итхыгъэхэм сыдигъуи агупчэ Еутыхым итыр цІыфыр, зэрэтхэрэм имызакъоу, прозэм лъэпкъыр арэу зэрэщытыр къыІотагъ. Ипоэзие мэкъэмэ романхэр бэу къыlэкlэкlых. лъэш гохьэу хэгощагъэм фэдиз кІуачІи зэрэхэльым ухэтми узыфищэу зэрэщытыр къыІуагь. Романэу «Улица во всю ее длину» зыфиюрэм бырсыр къызэрэпыкІыгъэм, зэкІэ тхакІом ышІагъэр гъэкІодыгъэн фаеу ныгъэхэр зэрэзэхъокІыхэрэр зыІуагьэхэр зэрэбагьэм ягугъу къншыгъ. ЫпэкІэ зы зэутэкІыныгьэ гори хэмыльэу гьэпсыгъэгъэ произведениехэм аужкіэ мы тхылъым щыlакlэм мыхъун нэшанэу къыхэщыхэрэр, къа-Іонэу зыфэмыягьэхэр къызэрэщиІэтыгьэхэр, ау ригьэлыегьаІуи зэрэхэтыр Руслъан кІигъэтхъыгъ. Тхылъым нэхъоинчъагъи, хэбзэнчъагъи щиумысыщтыгъэх. ІэнэтІэзехьэхэм, тетыгьо горэ зиІэм яшІыкІэ-гьэпсыкІэ тхыльым къыщигъэлъэгъуагъ. Ауми, Еутых Аскэр цІыфыр ары уасэ зэритыщтыгъэр, шъхьэуасэ зыфэзышІыжьын зылъэкІэу мытыгъуакІоу, мыкъэрарынчъэу. А лъэхъаным, Москва Еутыхыр зыкІожьыгъэм, ащ ипроизведениехэр урысыбзэкІэ къыдэкІых, ахэр литературнэ журнал инхэу «Огонек», «Новый мир» зыфэпІощтхэм къыхаутых. Итворческэ щыІэныгьэ къиныгьэми, хэмкІэ непэ мы Іофтхьабзэм тхакІоу Еутых Аскэр иприн-

Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым управлениемкІэ ифакультет зэхэщэн ІофхэмкІэ идекан игуадз, филологие шІэныгъэхэмкІэ кандидат, доцент. Еутых Аскэр иаужырэ тхылъэу, «Разрыв сердца» зыфиloy 2000-рэ илъэсым, тхакІор зыщымыІэжь уж, къыдэкІыгъэм ЩэшІэ Казбек инаучнэ Іэшъхьэтетэу Іоф дишІэнэу зэрэхъугъэр, Еутыхым ежь ышъхьэ къырыкІуагъэр художественнэ шъуашэм илъэу мыщ къыдэхьэгъэ повеститІум «Сожженная картина», «Я кенгуру» къазэрэщиІотагъэр, едуьтки евтыненый мыфын щышІэрэ пстэум гумэкІ-гукъэуабэ зэряпхыгьэр кІигьэтхъыгь. Еутых Аскэр фэдэ тхэкІошхо ин тилъэпкъ къызэрэхэкІыгъэм урыгушхон фаеу ылъытагъ.

Зэхахьэм хэлэжьагъэхэу КъокІыпІэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкІэ я Къэралыгьо музей ипащэу Кушъу Нэфсэт, тхакоу Цуекъо Юныс Москва ежьхэр зыкіохэкіи, ыужым ежь Аскэр Адыгеим къакІо зэхъужьыми ІукІэхэу, дыщысыщтыгьэхэу, дэгьоу зышІэщтыгьэхэм Аскэр цІыф куу дэдэу, гъэшІэгъонэу зэрэщытыгьэр, Іэдэбыр, нэхьоир, зыфэсакъыжьыныгъэр, бзылъфыгъэмкІэ — ишъхьэгъусэкІэ зэрэзэфагъэр, зэфэсакъыжьзэфэгумэкІыр янэплъэгъумэ къахэщэу зэрэгьэпсыгьагьэхэр щысэхэмкІэ къаІотагъ. Аскэр Мыекъуапэ къызыкІокІэ, игупсэ чІыпІэм ижь къыфишІэу зэрэ-

зыІуищэрэр къыхэщэу зэрэгупсэфыщтыгьэр, тикъушъхьэхэм ахэхьаныр зэригопагьэр къа-Іуагь. Тарихъым щыщ хъугьэ тхыдэу, пачъыхьэу ЯтІонэрэ Александр Адыгеим къызэкІом, МамырыкъокІэй дэжьэу абдзахэхэр зыщызэlукlэгъагьэхэм Еутых Аскэр, Къуекъо Налбый, ежь Цуекьо Юныс. Гарий Немченкэр зэрэкІогъагьэхэр, саугьэтэу мыщ щагьэуцугьагьэри, тхьэльэІупІэри хьапэ-сапэ зэращырагъэфагъэхэм охътэ зэблэкІхэм ягумышІуныгьэ зэрэхальэгьуагьэр

> Юныс къыІотэжьыгъ. Еутых Аскэр гущыІэ лые ышІыныр икІэсагьэп ыкІи ишэныгъэп, щыгъынми егъэлыягъэу пылъыгъэп, ау гум икъэбзагъэ, шъхьэм шІу илъыным зэрэфэсакъыщтыгъэр, ар зэригъэцакІэщтыгъэр, къызэрэдэхъущтыгъэр Нэфсэти Юныси ягущыІэ щыкІагъэтхъыгъ.

ТхэкІошхоу Еутых Аскэр анахь цыхьэ зыфишІыщтыгъэ ныбджэгьоу иІагьэхэр шІэныгьэлэжьэу Къуныжъ Мыхьамэтрэ ишъхьэгъусэу Нуриетрэ яунагъу, хэкум къызыщыкІорэм ядэжь къыщыуцоу щытыгъ. Джащ фэдэу, сурэтышІ Іэпэ-Іасэу, ежь елъытыгъэмэ, кІэлэк агъэми. Кушъу Аслъанрэ ягуащэу Нэфсэтрэ цыхьэ афыриІзу зэрэщытыгъэр Молидхъан къыІуагъ.

АР-м и Лъэпкъ хъарзынэш иІофышІэ шъхьаІэу Къэзэнэ Мулиіэт Москва культурэм иинститут щеджэ зэхъум, зыцІэ palopэ тхакloy агъэлъапlэрэм ежьыри ыгукІэ шІоигьоу зыІуипъэкІэпъапъ. Еутыхыр зэрэтхэкІо лъэшым фэдэу гурыІогъуаеу зэхэльыгь, къызэрыкІуагьэп, ау гъэшІэгьоныбэу гъэпсыгъагъэ, МулиІэт къызэриІорэмкІэ. Иархив фэгъэхьыгъэу Аскэр дэжь кІогьагьэ, лІэнкІэ бэ къэмынагъэу ІукІэгъагъ. Ау о пІорэм псынкізу къытехьэрэм ащыщыгьэп тхакІор, ащ лъыпытэу ышъхьэкІэ иматериалхэри бзылъфыгъэм къыритыгъэп. Непэ Еутых Аскэр ищыІэныгьэ ыкІи итворчествэ епхыгъэ материалхэу Адыгэ Республикэм ихъарзынэщ къыІэкІэхьажьыгъэхэр тхакІом ищыІэныгъэ иаужырэ илъэсипшІым анахь фэзыгъэпсынк агъэхэу — ригъэджагъэхэу ыкІи Москва щыпсэухэрэ тхакІоу Гъыщ Рахьмэт, Москва дэт Литературнэ институтэу М. Горькэм ыцІэ зыхьырэм 1979 — 1984-рэ Аслъан къыщытырихыгъэх.

илъэсхэм А. Еутыхым итворческэ семинархэм ядэlугъэу, ащеджагьэу Шъаукъо Руслъан яхьатыркІэ республикэм къызэрагъэзэжьыгъэр Къэзэнэ МулиІэт къыІуагъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым идоцентэу, филологие шІэныгъэхэмкІэ кандидатэу Хъуажъ Нурет кандидат диссертациер «Еутых Аскэр итворчествэ цІыфыр къызэригъэлъагъорэр» зыфиюрэмкіэ ытхыгъ, къыгъэшъыпкъэжьыгъ. Нурет Москва коштыгьэ бэрэ. В. И. Лениным ыцІэкІэ щыт тхылъеджапІэм Іоф шишІэу хъугъэ, ежь Аскэр дэжьи щы-Іагъ, ІукІагъ, Іофым щигъэгъозагъ. Нурет ыгу анахь къинагъэр Еутыхым шъыпкъэу ылъытэрэр занкіэу къызэриющтыгъэр ары. Хъуажъ Нурет джащыгъум тхакІом упчІабэкІэ зыфигъэзэгъагъ. Еутыхым игъоу зэрилъэгъугъэу, ахэм яджэуапхэр зэгъэзэфагъэу тхыгъэу письмэкІэ къыфаригьэхьыжьыгь. Ахэр тарихъ тхыгъэхэу къэнагъэх. Нурет къызэриІуагъэмкІэ, АКъУ-м ижурналэу «Псалъэм» ахэр къыдэхьэх. Еутых Аскэр нахь зэзыгъашІэмэ зы--есть ехнеждя мехь дехостиош кІыщт.

Илъэс 25-кІэ узэкІэІэбэжьымэ, игупсэхэм къахэкІи, Тыркуем къикІыжьи хэкум къэзыгъэзэжьыгъэ бзылъфыгъэу Мэфэшіукьо Щангулэ Лъэпкъ музеим диаспорэмкІэ иотдел ипащ, Іофтхьабзэм щыІагъ. Ащ иадыгабзи къабзэ, дахэ, урысыбзи зэригьэшІагьэ. Игуапэу Еутых Аскэр тхэкІошхор апэдэдэ ышІэнэу, ыцІэ зэхихынэу зэрэхъугъагъэр къыІотагъ. Ежь Щангулэ Тыркуем ит къуаджэу Пэдысые къызэрэщыхъугьэр, Еутых Аскэр Адыгэ чІыгум итыгьэ Пэдысые къуаджэм зэрэщыщым нэбгыритүр зэпэблагъэ зэришІыгъэхэр къы-Іуагъ. Джащ фэдэу, Еутыххэр зэрипхьорэльфхэр къыхигьэщыгь. ТхакІоу Еутых Аскэр хэкур зырагъэбгынэм къин ылъэгъугьэми, ащ ыужи чыжьэу плъэзэ зэрэтхагъэр, гупшысэшхо зэрилэжьыгъэр кІигъэтхъыгъ. Творческэ цыф инхэм ягьашіэ зэрэзэфэдэм ищысэу ылъытагь Тыркуем къихъухьэгъэ адыгэ тхакІоу Яшар Кемаль ышъхьэ къырыкІуагъэри.

Еутых Аскэр Мыекъуапэ къызэкІом, Щангулэ ылъэгъунэу, ІукІэнэу зэрэхъугъэми ягугъу къышІыгъ. Адыгэ гупшысэр зыІэтыгъэ тхакІом иилъэси 100 мэфэкІ нахь игъэкІотыгъэу зэхэщэгъэныр, Еутыхым имузей икъуаджэу Хьатикъуае е Мыекъуапэ къащызэlухыгъэныр ищыкІагъэу ылъытагъ.

Зэхахьэм щыІагь ыкІи хэлэжьагь Еутых Аскэр иаужырэ гьогу зыгьэкІотэжьыгьэу, иунагьокІэ зэрилъэкІэу фэгумэкІыгьэу Шъаукъо Руслъан. Ау бэмыюо-башіэти, къэгущыіагъэп. Ари лыгъэ хабз адыгэхэмкіэ.

Руслъан ины аригъэшІыжьыгъэ портретыр — Еутых Аскэр исурэт, къэгъэгъэ Іэрамхэр къетэкъокІыгъэхэу, хьалэлэу, гупсэфэу, разэу цІыфхэм къахаплъэщтыгъ. «Шъопсэу, шъущы шъузфэсакъыжьэу, шъузэкІэдэІукІыжьэу!» ыІорэм фэдагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтхэр зэхахьэм Іэшъынэ

СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

Тикъэралыгъо зэрэшыхабзэу, зыныбжь илъэс 55-рэ хъугъэ бзылъфыгъэхэмрэ илъэс 60 зыгъэшіэгъэ хъулъфыгъэхэмрэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм (пенсием) щагъэкІотэжьых. Джы а піальэр зэблахъу ашіоигьоу тиминистрэхэмрэ депутатхэмрэ яшъыпкъэу тегущыІэх. Къэралыгъом иэкономикэ чіыпіэ зэжъу зэрифагъэм ар рапхы, илъэс 65-рэ охъуфэхэкіэ ціыфхэм Іоф арагъашіэмэ, илъэс 60-м къыщегъэжьагъэу аратын фэегъэ хэбзэ ІэпыІэгъур къызэтырагъэнэнышъ, ащ хищыжьынхэу къэзыІорэр макІэп. Къэралыгъо резервнэ фондымрэ ціыфхэм яшіугъоу псэүнхэмкіэ зэхащэгъэ фондымрэ арылъ ахъщэр 2018-рэ илъэсым нэс аухынэу къаю.

– Іофшіэпіэ унае къызэіузыхыгъэ ціыфым Іоф фасшіэщтыгъ. Ушъхьагъу къыгъоти, Іофшіапіэм сыкъыіуигъэкіыгъ. Ильэс 40 — 50 зыгьэшІагьэхэр джы зыми ищыкІэгъэжьхэп. Бэрэ Іоф зышіагъэм иіэпэ-Іэсэныгъэ зэрэиныр непэрэ пащэхэм къагурыІорэп. Пенсием сыкІомэ, хэта сэ ІофышІэ сызыштэщтыр?

ЦІыфым Іоф ышІэ зэпытынэу къэхъурэп. Пенсием зыкіокіэ, илъэсипші заулэ зыми щымыкІэу къыгъэшІэжьынэу амал иІэн фае. Къэралыгъо

Урысые Федерацием финансхэмкІэ иминистрэу А. Силуановым илъэс 65-рэ охъуфэнестешестя фо! мехфыр ериех фаеу елъытэ. А министерствэм иэкс-министрагьэу А. Кудринми ащ дырегъаштэ. Вице-премьерэу Ольга Голодец ащ фэдэ екІоліакіэр шіотэрэзэп, ары пакІошъ, мы Іофыгъом игъэкІотыгъэу утегущыІэныр шІоемыкІу. Президентэу В. Путиным пенсионерхэм аныбжь хагъэхъонэу зэрагорэр икъоу зэмыгупшысэгъэхэ Іофыгъоу, ар нэбгырэ миллион пчъагъэм ящы-ІэкІэ-псэукІэ епхыгъэу зэрэщытым фэшІ зыгъэпсэфыгъо уахътэм икъыхэхын зэхъокІыныгьэхэр фашІынхэм (хагьэхъоным) фэмыхьазырхэу ренэу къеІо.

Іоныгьом и 23-м Іофым Къэралыгьо Думэм щытегущыІагьэх. Депутатхэр бэрэ зэхэсыгъэх, яшІошІхэр къыраІотыкІыгъэх, ау зэдырагъэштагъэп. ЦІыфхэм къагъэшІэрэ уахътэм щыщэу илъэс 65-м Іоф ышІэн фаемэ аухэсышъугъэп.

ЗэкІэри ащ нэсыщта?

Дунэе организациеу псауныгъэр къэухъумэгъэным пылъым зэригъэунэфыгъэмкІэ, цІыф-хэм гурытымкІэ илъэс 71-рэ агьашІэрэр: хъулъфыгъэхэм — илъэс 68,5-рэ, бзылъфыгъэхэм — 73,5-рэ. ЗэкІэми анахьыбэ зыщагъашІэрэр Япониер, Сингапур, Франциер арых. Пчъагъэхэр къэралыгъохэм ащызэтефыгъэх.

Урысыер пштэмэ, тихъулъфыгъэхэм гурытымкІэ илъэс 65-рэ

къагъашІэ, тибзылъфыгъэхэм — 73,6-рэ. Москва, Дагъыстан, Аланием ащыпсэурэ цІыфхэр нахь бэгъашІэх.

ГурытымкІэ цІыфхэм къагъэшІэрэ илъэс пчъагъэр зэрагъэшІэнэу къэралыгъуи 192-рэ зызэрагъапшэм, Урысыем я 129-рэ чІыпІэр ыубытыгь. ЦІыфхэм ящы акіэ зэрэмыхъопсагьор ащ къегьэлъагьо. Ащ экономическэ кризисыр къыхэхьагь, джары пенсием кlopэ цІыфхэр (бзылъфыгъэхэр илъэси 5-кІэ, хъулъфыгъэхэр 10-кІэ) агъэгужъонхэу законопроект зык агъэхьазырыгъэр. ИлъэсищкІэ ахэм аратын фэе сомэ миллиард 620-р къызэтырагъэнэнэу мэгугъэх. Адэ пенсионерхэм къаратырэ хэбзэ ІэпыІэгъу макіэм нэмыкі хэкіыпІэ къагъотыгъэба? Ар зэпащызэ Іэзэгъу уцхэр, шхынхэр ахэм ащэфых, фэlо-фашlэхэр зэшІуахых. Тиуахътэ илъэс 60 70-рэ зыныбжь цІыфхэм сымаджэхэм афэдэу яплъых, ахэм илъэс 65-рэ охъуфэхэкІэ сыдэущтэу Іоф арагъэшІэн агу

Пенсионерхэм анэмысхэу коррупцием, тыгъоным, къэралыгъо къулыкъушІэхэм атырагъэкІуадэрэм лъыплъэхэмэ, къызэтырагъэнэщт, мылъкум бэкІэ хэхъощт. ЕгъашІэм зыфэлэжьэгъэ пенсие тІэкІур

цыфым ІэкІэохыжьыкІэ, хэти ащ дэгъу ехъуліэщтэп.

хагъэхъощта?

Пенсием зыщыкощт палъэр лъагъэкІотэнэу зэраІорэм фэгьэхьыгьэу тыздэгущы агьэхэм, зэкі піоми хъунэу, аіорэр зэтефагъ.

Къ. Байзэт, илъэс 25-рэ <u>ыныбжь:</u>

 КІэлэ күп тыхъоу къалэм тыкъакІозэ псэолъэшІ организацием тыщэлажьэ. Іоф къин тшІэрэр, ащ емыльытыгьэу, къытатырэр макіэ. Джы илъэс 65-рэ ыныбжь охъуфэкІэ цІыфыр пенсием амыгъэкІонэу зэраlорэм фэгъэхьыгъэ унашъо хабзэм зиштэкІэ, тыІукІыжьынышъ, тшъхьэ тыфэлэжьэнэу едгъэжьэщт. Хъулъфыгъэхэм бэ агъашІэрэп, пенсие ІэпыІэгъум ущыгугъынэу щытэп.

Олег И., дзэ къулыкъум хэтыгъ, илъэс 48-рэ ыныбжь:

ЦІыф къызэрыкІохэм къащырамыгъажьэу, чиновникхэм пенсием зыщыкоощтхэ палъэм афыхарэгьахъу. ЯлэжьапкІэ зэрэиным нахь хэмылъэу ахэр илъэс 70 — 80-м нэсыфэхэкІэ Іоф ашІэным фэхьазырых.

Султіан, сымадж, сэкъат-<u>ныгъэ иl:</u>

- Илъэс 65-рэ згъэшІэщта сэ? Тэрэз-тэрэзэуи Іоф сымышіэу, пенсие кіогъури зэкіахьэмэ, сызэрэпсэущтыр сшІэ-

Константин С., мыгъэ илъэс <u>65-рэ мэхъу:</u>

 Къэралыгъо ІофышІэхэмрэ шІомыкі чіычіэгьым къычіэзыхыхэрэмрэ е хьасэбэкъум дэтэу лажьэхэрэмрэ сыдэущтэу зэфэбгъэдэщтха? Кабинет чъы-Іэтагьэм чІэсэу къарыукІэ Іоф зышІэрэм къылэжьырэм фэдэ пчъагъэ мазэ къэс къызэратырэм узэхишІыкІыщта? ЦІыфхэм япсэукІэ нахь дэй зэрэхъурэр алъэгъузэ, нахыыбэрэ Іоф арагъэшІэнэу къэзыугупшысыгьэхэм укъызэрэрамыдзэщтыр гъэнэфагъэ. Пенсием цІыфыр зыщагъэкІорэ уахътэм хагъэхъощтым ычІыпІэкІэ къыщагъакІэмэ нахь тэрэзэу сэ-

Аминэт, пенсием щыІ:

- ЦІыфхэм пенсие тІэкІоу къаратырэм хабзэр зэренэцІыжьырэр сшІотэрэзэп. Ащ зи ыгъэунэжьыщтэп. Сыдигъуи зыфимыкъурэм деІэхэу хабзэ нахь, Іахырэп.

Исмахьил, ильэс 40 ыныбжь:

зэтегъэпсыхьагъэхэм япенсионерхэм яжъышъхьэ мафэхэр джащ фэдэх. Илъэс 65-рэ нахь гурытымкІэ тихъулъфыгъэхэм къамыгъашІэмэ, хэта пенсием агъэкІощтыр? «ОлъэкІыфэ, жъы охъуфэ улэжьэщт, етІанэ пшъхьэ «ахэпхыжьыщт» зэрэхъурэмкlэ», – къытиlуагъ зыныбжь хэкloтэгъэ къэлэдэс лІыжъ горэм. Ащ «ПшІэшъущтыр пшІэгьахэмэ, джы утищыкІэгъэжьэп» пІоныр шІотэрэзэп.

ЦІыфыр пенсием зыщагъэкІощт піальэр джыри зэхафыгьэп, ащ хагьэхьонэу зэраІорэр цІыф жъугъэхэм агу рихьырэп. Ахэм ащыщых УФ-м ІофшІэнымкІэ и Министерствэ иІофышіэхэри. Федерациемкіэ Советым иаужырэ зэхэсыгьо къызэрэщаІуагъэмкІэ, пенсием кІонхэм пае илъэс 65-рэ охъуфэхэ цІыфхэр лэжьэнхэ фаеу ашІыщтмэ зырахъухьащыр къихьащт 2016-рэ илъэсыр ары.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Федеральнэ къулыкъум

Зэпхыныгъэхэм, информационнэ технологиехэм ыкіи къэбарлъыгъэіэс амалхэм алъыплъэгъэнымкіэ Федеральнэ къулыкъум (Роскомнадзорым —персональнэ даннэхэр зыфэгъэхьыгъэхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэмкіэ Уполномоченнэ къулыкъум) шъущегъэгъуазэ Федеральнэ законэу N 152-р зытетэу «Персональнэ даннэхэм яхьыліагь» зыфиюу 2006-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м къыдэкІыгъэм 2007-рэ илъэсым ищылэ мазэ кіуачіэ иізу зэрэхъугъэм.

хэлъа?

Мы законым пшъэрылъ шъхьајзу ијзр персональнэ даннэхэм Іоф адашІэ зыхъукІэ цІыфым ыкІи гражданиным ифитыныгъэхэр къэухъумэгьэнхэр, ащ ищыІакІэ, иунэгьо шъэф яІоф ахамылъхьаныр ары. Персональнэ даннэкІэ яджэх цІыфым фэгъэхьыгъэ сыд фэдэрэ къэбари.

Федеральнэ законэу N 152-р зытетэу «Персональнэ даннэхэм яхьылlагъ» зыфиlоу 2006-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м аштагъэм ия 3-рэ статья ия 2-рэ пункт къызэриІорэмкІэ, Операторыр — къэралыгъо къулыкъоу, муниципальнэ къулыкъоу, юридическэ е физическэ лицэу ежь-ежьырэу е нэмыкІхэр игъусэхэу персональнэ даннэхэм Іоф адэзышІэрэр, гухэлъэу яІэхэр къэзыгъэнафэрэр, а къэбархэм ялъытыгъэ Іофтхьабзэу зэрахьан фаехэр изыхъухьэрэр ары.

къеты

Мы законым ия 22-рэ статья иа 1-рэ Іахь къыгъэуцурэ пшъэрылъхэм нафэ къызэрашІырэмкІэ, Операторхэу персональнэ даннэхэм Іоф адэзышІэхэрэм цІыфым (е нэмыкІ субъектхэм) ифитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэгъэзэгъэ къулыкъум ащкІэ къэбар ІэкІагъэхьан фае. Операторхэм къагъэхьырэ уведомлениехэр зэраштэхэрэм фэгъэхьыгъэ къэбарыр гъэзетхэм къарыхьагь, телевидением къытыгъ. ИнтернетымкІи сайтхэм къарыхьагъ.

2015-рэ илъэсым Іоныгъом и 1-м къыщегъэжьагъэу кlyaчlэ иІэ хъугъэ N 242-р зытет Федеральнэ законэу «Къэбартелекоммуникационнэ сетьхэм персональнэ даннэхэм Іоф зэрадашІэрэ шІыкІэм нэфагъэ хэлъхьэгъэным пае Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцу акт заулэмэ зэхъокІыныгъэхэр афэшІыгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиloy 2006-рэ илъэсым бэдзэогъум и 27-м зыкіэтхагьэхэм.

Операторым ипшъэрылъ 2015-рэ илъэсым Іоныгъом и 1-м ыуж уведомлениеу персональнэ даннэхэм ябазэ зыдэщыІэр къизыІотыкІырэр Роскомнадзорым ичІыпІэ гъэ-ІорышІапІэ фигъэхьыныр. Операторым фэгъэхьыгъэ къэбарэу операторхэм яреестрэ итым зэхъокІыныгъэ горэхэр фашІыхэмэ, информационнэ письмэ ыгъэхьын фае.

Зигугъу тшІырэ Федеральнэ законэу N 152-р зытетым ия 23-рэ статья иа 1-рэ Іахь къызэриІорэмкІэ, джащ фэдэу лъыплъэн Іофым фэгъэзэгъэ къулыкъум ехьылІэгъэ Положением иа 1-рэ пункт къызэрэкІигъэтхъырэмкІэ, персональнэ даннэхэр зыфэгъэхьыгъэхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн фэгъэзагъэу щытыр гъэцэкіэкіо хабзэм ифедеральнэ къулыкъу ары.

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ пштэхэмэ, ащ фэдэ къулыкъоу хъурэр зэпхыныгъэхэм, информационнэ технологиехэм ыкІи къэбарлъыгъэІэс амалхэм альыплъэгьэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыІэр ары (350001, къ. Краснодар, ур. Маяковскэр, 158, тел. 201-51-30).

Роскомнадзорым иІофшІэн фэгьэхьыгьэ къэбар игьэкІотыгьэр мы къулыкъум исайт (http:/ /rkn.gov.ru), фитыныгъэхэм якъэухъумэнкіэ Уполномоченнэ къулыкъум и Портал (http://pd.rkn.gov.ru), Роскомнадзорым и ГъэІорышІапІэу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыІэм исайт (http://23.rkn.gov.ru) арыжъугъотэщт. Персональнэ даннэхэм яреестрэ Роскомнадзорым исайт (http://rkn.gov.ru/ personal-data/ register/) ижъугъотэщт.

7

(КъызыкІэлъыкІорэр чъэпыогъум и 3-м къыдэкІыгъэ номерым ит).

- Хым тет къуахьым пщэрыхьакІоу исыр ары, кІэкІэу къыфызэхифыгъ Кулэ.
- Къуахь къодыекіэ къыуатытгьагьэп ар, Кул, янэ егьэлыгьожь! — гукъэкіыжь горэм ыл хичыжьызэ, Клим Іущхыпціыкіыгъ. — Хьэцэкъэнэу уІэшыгъэ подводнэ лодкагъ нахь...
- Шъыдми, узэрэнэбзыйкъуаер бгъэгъощагъэп, урысыбзэ къыхэмыгъафэу ууцугъэп! — нэшіошіыгъэкіэ гущыіашъхьэр къеіуліэжьы сшіошіыгъ Кулэ, ау сэ зыкъысфигъази, кіэщыгъошхокіэ купым сыкъыхилъхьагъ. — Арэп, Тембот, сыкъыкіэупчіэн сэіошъ, ренэу сщэгъупшэ, нэбзыйкъое шъузмэ ятелеграммэ шъыда рагъэкіожьыгъэр?

Кулэ джэуап естыжьыным къыпэкіэ мары къасіо сшіоигъор: пчыхьэ реным тызыщэсым Климэдхэм якіалэмэ ащыщ закъуи зыкъигъэлъэгъуагъэп, ямыіахэхэм фэдагъ; Щагум тыдэхьани тутыныбжъэ горэ къэдгъэстынэу тіуи, унэм тикіы зэхъур ары шъэожъыитіумрэ пшъэшъэжъыемрэ зыслъэгъугъэхэр. Тіуми зырызэу сіапэ къаубытыгъ. Пшъэшъэжъыер зэкіэмэ анахьыжъэу къычіэкіыгъ, сціэр Зурета ыіуагъ.

Ежь Кулэ: «Джары дядеу адыгабзэм шъузэремыджэрэм пае къышъоціэціэнэу Мыекъуа-пэ къикіыгъэр...» — ыіуи, нахь благъэу илъфыгъэмэ нэіуасэ сафишіыгъ. Сызэрегуцэфагъэу, тигъунэгъу Пэфыфмэ япхъу телеграммэм зэригъэгумэкіырэр къыхэщыгъ лъэш дэдэу.

Унэм тызехьажьым Климэдхэм яунэкъощ нысэм еупчІыгь:

- Шъыд телеграмм зигугъу пшырэр, си Кул? Тихьаблэджэ тэри зыгорэм щырэгуща!эх шъхьаем... Іофым къызэрэк!эупч!эгъэ ш!ык!эр сш!огъэш!эгъонэу ынэгу занк!эу сык!аплъэзэ, Кулэ ыч!ып!эк!э сэ къэс!уагъ:
- Сэ дэгъоу ар къыосlот, Алкъэс! Нэбзыйкъуае дэсмэ якlалэхэр адыгабзэм рамыгьэджэжьынхэу alo...
- Нанэ ибыдзыщэ къыхэкlыгъэ бзэр зэрамыгъэшlэнэуи? ліым ышlошъ хъугъэп, ар къызэриlогъэ шlыкlэми скlышъоц къыгъэтэджыгъ.

Столицэм тхагьэмэ Пэфыфмэ япхъу ахэтыми сшlагьэп. Ары, ащыщэу къычlэкlыгъ. Ежьми ыушъэфыгъ, игугъуи джынэс къыхигъэпсыгъэп. Ліыр, Клим, гущыіэм тыхэтэу джы къычlэзыупхъукіыгъэр:

— Тхьэм сыкъаремыгъаш поу ущысын фае о, ужэ къызэтепхынэу къыптефэрэп, — гуегъунчъэу шъузыр хиутаргозэ.

— A, ори ара сэlo! — зэкlэм сэ сшъхьэ къеуагъ.

Сыдми тфызэкІэгьэкІуагьэп, къытэплъэу зытІэкІурэ щытщыти, нэІушъхьаплъышхоу бысымгуащэр джы сэ къыстебыбагь:

- Сыд пае къыстемыфэрэ? ІэнэтІэшхо зиІэмэ якІалэхэр адыгэ классмэ сыд пае ащырамыгъаджэхэрэ? Ым, къысаlу, Тембот, о уикІалэ зыкІэмыгъакІорэр?!
- Боу сэгъэкІо дэд, Кул! — Олахьэ-билахьэ умыгъэкІон ныбжь егъашІи!
- Пшюшъ мыхъурэмэ, мары Клим зыкъегъащи, уплъэкlу. Япліэнэрэ школэу базовэкіэ саджэхэрэм джары чіэс. Ятіо-

- нэрэ «А» классым ис. Джамболэт цІыкІур ары къызыфасІорэр.
- Хьау, си Кул, мэгу-Іэжьы Алкъэс, ишъыпкъ. сыфитымэ, ар къэозгъэlотэп. Убзэ умышlэныр боу тхьамыкlэгъошку! Ащ нахьи нахь тхьамыкlэгъожь етlани, ныдэлъфыбзэу пlулъ тlэкlур зыщымыгъэгъупшэжьы пшlоигъоджэ ор-орэу уздэгущыlэжьэу мафэ къэс пшъхьэ урыгущэlэжьы зыхъуджэ! Мы lанэм мыпчыхьэ къытежъугъэуцогъэ гъомылэм ыцlэджэ Тхьэ сэlо! Ыджары хэкужъым сэ сшъхьэ къызыфесхьылlэжьыгъэр...
- ЛъышІэжь къызэрыкІоп ар, Алкъэс, иунэкъощ лІыжьым гущыІэр Іэпимыхын ылъэ-

- Енэгуягьо! Сэри къэсlонэу ар сыбзэгу тельыгь, сэри дезгъэштагь.
- Рулым кІэрысыр къыкІэуп-
- Урысхэр «бабье летэкlэ» заджэхэрэр ара, Клим Мезбечевич?

Тыгъопчыхьэрэ Алкъэсыр сшъхьэ къихьажьыгъ:

- Алкъэс лъэшэу сыгу рихьыгъ, Клим, къэсіуагъ, къылъыпидзэн фэшіоу тигъунэгъумэ ямахъулъэ іэрыфэгьоу фызэзгъафэзэ, къэбар кізупчіэрэм къэбар ешіэ.
- Сыбыр къикІыжьыгъ, симурад къышІагъэу къычІэкІын, самбырэу къыригъэжьагъ. Тиунэкъощ Бэчкъан хьаджэу революцием илъэхъан ращы-

раныпс тырак\агъэшъ ары. Урысмэ ягъогумэ асфальт атыралъхьэ!..

— Зымафэ автобусджэ сыкъакІо зэхъум, сэ ащ фэдэу зэхэсшІэгъагъэп, — къэсІуагъ.

Зыгорэ ыгъэшlагъоу Клим къысэплъыжьыгъ: автобускlэ сыкъакlо зэхъум зэрэсlуагъэр арынкlэ енэгуягъо.

- Зэхэпхыгъэба Услъабэкlэ шъумыкlу ыlозэ, «уизавгар» (Кул зыфиlорэр!) ныпчэдыжь тыкъызэрэдигъэкlыгъэр?
- А шъхьам, тимашиначів къычіиутымэ, нахь дэйба... Ерагь-псэрагьэу чіядгьэгьэжьагь тіозэ...

Мыщ дэжьым Лэбэпэ гьогу къазыкІыфимыдагьэр къызгурыІуагьэп, ау нэрыгь сшІэу

ЦУЕКЪО Юныс

год литературы в россии

Зымафэ Хьабибэ икабинет сыч!эсызэ, гъэзетым къисыджык!ыгъэгъэ къэбарым сигъусэхэр щызгъэгъозагъэх:

— А народнэ контролэу къзуубырэм итхьамати, къызышомыгъэші, Лъзустэнбый, боу хьэцэкъэным фэд! Бэмышізу партактивым иззіукіз къыщыгущыізу зэхэсхыгъагъэшъ...

— Адэ сэри къэсыубырэп ныla...

— Зи ліы цэкуахэп Карчевниковри, — къыздыригъэ-штагъ Клими. — Тхьасэгъэпціы машіор пымыустхъукіырэмэ...

— ЛІы цакоп шъхьае, тигьогухэр, шъулъэгъухэрэба, гьонэ-сэнэжъых, — тюрэм къытфытегъахьэрэп шофёрыр.

— Народнэ контролыр зэмыгъэзафэу, уимашинэ сапэ къимыхьанэу бгъэтэрэзыгъагъот!..

Ар къыІуи, Клим щхыгъэ, ыгу къэкІыжьыгъэр мары: хоззэlукlэм шыlагьэу ары, мыгьатх сшюшы зыхъугъагъэр, Мыекъуапэ къикІыжьхэзэ, гъогу къэухьэмкІэ, мы Лъэустэнбый ыгучІэ чІэтІысхьагъэмкІэ, еу Іоу зыкъырагъэхьыжьыщтыгъэ; Лэбапэ къызызэранэкІыгъэр, асфальт зэныбжь-шъэбэжъба, тіэкіу шіагъэу, Краснодар къынэсыжьынхэкІэ къафэнэжьыгъагъэр зи арыгъахэп; Климэу плъэгъурэр рэхьатэу машинакІэ шъабэм хэсэу хэчъыягъ, иІэшІупІ джы зыщесырэр. Зы машини апэкІэ къикІырэп, аужыкІи псэ зыпыт къыщылъа-

Аузэ, мэз пырыпыцу цІыкІу горэм къызыщынэсынхэм, шоферыр, Лъэустэнбый джы, игулъытэ чанба, ынэхэри нахь чаныжьых, плъэмэ, хъулъфыгьэ льэпэ-льагэр гьогум къытельэразэ, къызыкъозыгъэри ышІэрэп. Нахь благьэ фэхъумэ, лышхоу кІэпым хэтым, бэщ къолэн цыктур апэм къыфегъэлъагъо, етІанэ гьогубгъумкІэ фегъэпсы. «Къэгъэуцу!» — еІошъ ары. Щэрэхъхэр къызэкІыргъхэм, Клими чъыем къыхэугъ: сыд къэхъугъ?! Нэбэ-наб. Зыпари къыгурыІорэп.

Машинэм ыпэкіэ щыт ліыр сыд, ащ нахь щынагъу, автоматыр къатезыщэягъэу гъогу напцэм къытеуцуагъэр! Ар зэрэфэпагъэр нэмыкі шъыпкъ, гъучі паіори ышъхьэ тес.

Райпочтэм инэчальникэпышъ, ащ нахь лышхуаюхэми хэшыкі фыряІагьэп, мы гъэтхэпэ мэфэ пэсэ шхъонтІэшхом хэгъэгум иліышъхьэ джэдитіу Пшызэ кІыб къызэрэщакІухьэрэм. Природэм зыпари Іэпэубыт-шъэфыгъо иlагъэп — Темыр Кав-казым икъыблэ къушхьэлъэпэ чыжьэ игубгъо-бгъоджмэ яшІугъуагъ, шІэгъожъэу ядэхэгъугъ! ІэрышІ хышхоу агъэпсыщтым, нэужкІэ «КраснодарскэкІэ» зэджэщтхэм, ыубытыщт казон мэзхэр, чіыох-чіыналъэхэр къызэпаплъыхьанхэу, зэрагьэльэгъунхэу арыгьэ къэралыгъо ліышхомэ лъэгъун шъхьаІэу яІагъэр.

> (Джыри къыкlэлъыкlощт).

Дэгьунэкьо Тембот игумэкІыпІэхэр

(Романыкіэм щыщ пычыгъохэр)

кІыгъэп Клим.

- Урыс шъузэу сиlэм сикlалэхэр къытlупщыгъэхэп. А си Кул, пшlошъ хъуна, сымыадыгэжь сыхъу зэхъум, лъэшэу сыкъэщтагъ. Кlo хабзэми, уятэпсмэ, lизын къетыти...
- Шъыд рагъэкіон телеграммэм! санэм ыкіуачізу слъынтфэмэ арытым гъэшізгьонзу сэри гъэрет къыситыгъ. Нэбзыйкъое шъузхэр зыфаехэр Конституцием къафишіагъ. Сэ слъэкі къыхьыщтыр арыти, ащ фэдэу сымэджэ хьылъэ хъурэм зэрэдэзекіохэ хабзэу, Адыгабзэр райреанимацием непэ моу чіззгъэгьолъхьагъ. Уз іай къыіукіагъэр. Тыпсаоу тыщыізмэ, хэт ышізра,

3

жьынба мыр?!

зыгорэущтэу ылъэ къытеуцо-

Джы марышъ, зэрэтлъэкlэу тыкъэкlo.

Бжыхьэпэ мыжъогъогур сэпэшху, Іушъхьэм къытегъупцыхьэ, машинэ кlоцlым узэрисым, зэрэпчэдыжь хьаужьырыпсым пае къыгъанэрэп. Чылэ кіоці горэм тыкъызыдэлъадэкіэ, гьогубгьуитІумэ нэпльэгьур ащызэбгырэчъы, шэко гъожьыбзэ закіэкіэ чъыг шъхьапэхэр зэлъыбгъагъэхэv къыпшюшы. Губгъо-бгъодж пцІанэ горэм тызилъадэкІэ ары гопэгъум тызырихьыжьэрэр. ХьампІырашъо зэфэшъхьафмэ гьогум урагьэкІожьырэп, тыкъабыбыхьэ, тиапчмэ къяуталІэрэмэ, маши-къагъэузы, ахэр етІани дахэхэшъ! Бзыуцыф ІудэнакІэх пІонэу зызэпащызэ, жьым зыгорэхэри щызэрехьэх. «Дахи Іаий иліакіэ зы», — ар нэмыІ эу сшъхьэ къехьэ, зыфэгъэхьыгъэри сымышІэу.

— Пасэм гъэжъый зыфаlощтыгъэр енэгуягъо къэсыгъэнджэ, — Клим ыгу къыдэчъыгъ. гъагъэм икlал. Амакъи къэlужьыщтыгъэп шъхьаем, зэрэпльэгъоу джы къычlэужьыгъ. Хьэ хыер таущтэу alopa, хьэ мысэм дэкlоды...

- Згъэщтагъэмэ сшІэрэп, сыкъызэрелъэгъоу кІиІэжьыгъагъ.
- Бгъэщтэна, джар ицІыф гъэпсыкі. Куп хэхьаныр икіасэп.
- Бэшlагъа къызыкlожьыгъэр?Гъэрекlo, чэрэзмэ ягъоу.
- Ащ фэдиз тешlагъа? Сэри ситэтэжъ горэ ращыгъагъ... Гъукlэмкъо Быслъымэн... Алкъэс дэжьи кlэупчlакloy
- Алкьэс дэжый клаутчактоу къакторэр бэдэд... Чэчэн горэ ышлэштыгъэу его ныгэп, тынчыгъэшхо хэлъ Клим икъэгущытакта, хигъэттысхьэзэ къыгуагъ.
- Хьау, ащ пае къасlорэп. Сэ ситэтэжъ урыс пачъыхьэм иофицерыгъ. Пшызэ шъолъыр ит къэзэкъыдзэм хэтыщтыгъ. Итlуани ар коннозаводствэм пылъыгъ. Сыбыр иныба зэпылынгъ.

ІумыкІэгьэнхэджи гьэшІэгьонэп. Тигъунэгъу Пэфыфмэ ямахъулъэ тыгъоспчыхьэ нэс сыпкъырэплъыхьэ: лІымкІэ Кулэ «тІокІым» тыригъэфагъ сэІо, сырэгушхо. НыбжьыкІэшхоу кІэлэ лъэпэ-лъэгэ псыгъу, нэгуф шъхьац шіуціэ нэтіэцэшху. Шъхьацыр пхъэшэнкІэ енэгуягъо ишэн пкъые-пытэ дыригъаштэу. Ліыр зэрэжэшхо-Іупшіэ шъомбгъошхом елъытыгъэу жэхъошхоп, жэмыгъэуцун дэдэри имык асэу сыхэплъэ. Тыгъоспчыхь сэ ащ гу зылъыстагъэр: нахьыбэмкІэ ежь къыодэlуныр икlac.

Щэрэхъмэ къаштэрэ мыжъокlэ-пшэхъо зэхэлъыр машинэ лъэгум жъгъаушхоу къычlетакъо, цэлышъхьэр зэрегъэшхыжьы. Ары пэпчъ рымыразэу шоферри мэтхьаусыхэ:

— Услъабэджэ тыжъугъакly clo зэхъум къысфэшъудагъэп, Клим Мезбечевич! Гъогум къэт-

сыкlэупчlэжьыныр сэри къезгъэкlугъэп. «Тхьэм ешl, ащи хъишъэ горэ пылъэу къычlэкlын», clyaгъэ сэр-сэрэу.

Машинэр зэкlэм къызэтеуцуагъ. Заулэрэ кlыбкlэ зэкlэчъэжьи, мыжъогъогум дэчъэхыгъ, ку гъогум телъэдагъ, тисэмэгубгъукlэ гъогушlмэ ямашинэу тетхэр къызызэренэкlыхэхэм, тыриlуантlи, икlэрыкlэу игъогубгъу ыубытыжыыгъ.

— КІо, Іофэп зыгорэ зэрагъэчэпымэ! — тхьаусыхэ макъэкіэ тишофёр етіани іудымыдыгъэ. — Гудрон тіэкіу тегъэчъыхьагъэми тэ тезэгъыт, сапэм зыкъимыіэтынэу арэшіыри. Нэшъухэмэ сшіэрэп сэмы Мыекъуапэ дэс начальникхэр! Народнэ контролыр зыдаплъэрэри сшіэрэп.

Рэзэ-бакъмэрышхоу къызэбгырыгушІукІыгъ Климэ:

- Сенэгуе, Лъэустэнбый, хэку народнэ контролым тхьаматэ уфядгъэшlынкlэ, ым, таущтэу уеплъырэ о?
- Нахь шlапхъэ щыlэп. Тхьамыпс, Клим Мезбечевич, зы мэфэ закъу нэмыlэми ай тхьаматэу сыкъичъыжьыгъагъэемэ!..
 - атэу сыкыйчыйжыйт ...!УмыІо шъыу!..
- А гьогушіхэр, нэчальник-хэри зэрягъусэхэу, лъапцізу боу къыщызгъэшъоныгъэхэм а мыжьогьогу сэкъатыжъым! Космосым марышъ мэбыбых, Бжъэдыгъу зэпырыкіырэ гъогу закъор сэпэлъэшху! Хьэйнэпэжъых!

Пэфыфмэ ямахъулъэ ынэгу къызэрэзэокІыгъэм гу лъыстагъ, ишофёр моущтэу ыжэ зэритІупщыпагъэр хэпшІыкІэуыгу рихьыгъэп.

Лъэустэнбый ащи къыщыуцугъэп:

— Сеплъымэ, Хъымыщэйрэ Чэчэнаерэ арыс чинушкэхэр, дунаер ичыжьагъэу къауахьэзэ, услъэбэ гъогук!э, Мыекъуапэ макlox, къэкlожьых! **О ЛЪЭПКЪ ІОФЫГЪОХЭМРЭ НЫБЖЬЫКІЭХЭМРЭ**

«Нанэм» лъэпсэшіур

ЩЭПЫТЭ

НыбжьыкІэхэм піуныгъэ дэгъу ятыгъэным фэгъэхьыгъэ зэіукіэгъухэу Іофшіапізу «Нанэм» щыкіохэрэр щыіэныгъэм дештэх. Аужырэ мазэхэм Къэбэртэе-Бэлъкъарым, Тыркуем, Сирием, Иорданием, Израиль, Адыгеим яеджакіохэр «Нанэм» заулэрэ щыІагъэх.

Адыгэ къэралыгъо университетым и Лъэпкъ факультет иеджакІохэр «Нанэм» ипащэу Нэгьуцу Аслъан тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх.

ЧІыпІэ дах

«Нанэр» псэупІэу Гавердовскэм дэт, мэз гъэкlыгъэм хашlыхьагь. Чъыг макІэп къыщыкІырэр: къужъыр, мыер, нэмыкіхэр зикіасэхэр, Іофшіапіэм къызыкіохэкіэ, кІэгъожьыхэрэп.

— Зэгорэм мы чІыпІэр орыжъыгъ, лъэсэу ущызекІон плъэкІыщтыгъэп, — къеlуатэ Адыгэ Хасэм хэтэу, А. Нэгъуцум иныбджэгьоу, зэлъашіэрэ псэолъэшіэу Хьатикъое Адам. — Непэ «Нанэр»

АшІогъэшІэгъоным кІэупчІэх

Республикэм и Лъэпкъ музей шІэныгъэмкІэ иІофышІэ шъхьаІэу, археолог ціэрыіоу Тэу Аслъан Адыгэ къэралыгъо университетым щеджэхэрэм гущыІэгъу афэхъугъ. Нарт къэбархэр къафијуатэхэзэ, Лъэпшъ иІэпэІэсэныгъэ изакъоп ныбжьык Іэхэр къызыкІэупчІагьэхэр, адыгэ Іанэм нахьыпэкІэ гъомылапхъэхэр къызэрэтырагъэуцощтыгъэхэм, куцІ озыгьэшІырэ шхыныгьохэм, щэм, къуаем, лым, санэм, нэмыкІхэм А. Тэум къариІолІагъэр студентмех ашІогь эшІэгь оныгь.

студентхэр щыгъуазэх, мэфэкІым чанэу хэлэжьагъэх.

ТІэшъу Фаризэт, Беданэкъо Алан, Щыгъущэ Заринэ, Уджыхъу Аидэ, Тхыгъо Анжеликэ яупчІэхэр лъэпкъ шэн-хабзэхэм нахь афэгъэхьыгъэх.

«Нанэм» щытлъэгъурэр тщыгъупшэщтэп, — elo Тlэшъу Фаризэт. — Нэгъуцу Аслъан иІофшІапІэ адыгэ быракъыр лъагэу щытІэтыгь. Нэпэепль сурэтхэр студентхэм атырахыгъэх. Адыгэ быракъышхор уашъхьагъ щыбыбатэзэ, льэпкъ шІэжьым зэрэтегущыІэхэрэм кіуачіэ къыпхелъхьэ.

Адыгэ пшъашъэ-

хэм язэнэкъокъу

Фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъашъэм» хэлэжьагьэмэ ащыщ Аскъэлае щапіугьэ Шъхьэлэхъо Нэфсэт. КІэлэегъаджэхэу Абэсэ Щамсэтрэ Пщыжъ Асыетрэ къызэрэтаlуагъэу, Шъхьэлэхъо Нэфсэт «5» нэмыкі еджапіэм къыщихьырэп. Дэгъу дэдэу зэреджэрэм дакloy, адыгэ шэнхабзэхэри щысэ тепхынэу зэрехьэх.

«Адыгэ пшъашъэм» ифестиваль-зэнэкъокъу сызэрэхэлэжьагъэм фэшІ зыкІи сыкІэгъожьырэп, - игупшысэхэр лъегъэкІуатэх Шъхьэлэхъо Нэфсэт. — Тистудентхэм сафэраз, зызгъэхьазырыным фэшІ чэщыр хэкІотэфэ ІэпыІэгъу къысфэхъугъэх. Дэунэжьыкъо Мурат, ТІэшъу Фаризэт, нэмыкІхэм «тхьашъуегъэпсэу» ясюжьы сшюигъу.

Адыгабзэм изэгъэшІэн, лъэпкъ шэн-хабзэхэм язехьан, ныбджэгъуныгъэм игъэлъэпІэн, адыгэ пшъашъэм инамыс, фэшъхьафхэм Шъхьэлэхъо Нэфсэт зэгъэфагъэу къатегущыІэзэ, ипшъэшъэгъухэу тапашъхьэ итхэм анэгу сыкІэплъагъ. А нэгъэупІэпІэгъухэм ТІэшъу Фаризэт, Щыгъущэ Заринэ, Уджыхъу Аидэ гущы абэ къамыІуагъэми, шІэжьым имэхьанэ зыкъызэриІэтырэр къахэщыгъ. Пшъашъэхэм ягупшысэ лъэпсакІэхэр зэришІыхэрэр тигопагь.

ШІэныгъэр гъэсэныгъэм икъэкіуапі

Адыгэ Республикэм гъэсэныгъэмрэ шІэны тэмрэкІэ иминистрэ игуадзэу Къэрэтэбэнэ Мыхьамодэ «Нанэм» щыкІогьэ зэхахьэм хэлэжьагь. Адыгэу дунаим тетхэр шэн-хабзэхэм зэрэзэфащэхэрэм уасэ ритыгь. «Нанэм» зэльэпкьэгьухэр щызэюкіэх, шІэныгъэу щызэрагъэгъотырэр щыІэныгъэм нахьышІоу зэрэщагъэфедэщтым джыри тегущыІэщтых. «Нанэр» зэкъош ныбжьыкіэхэм язэіукіапіэ, япчэгушхо зэрэхъугьэр егьэжьэпІэшІоу щыт.

Лъэпкъ шіэжьыр еджапіэхэм нахьышюу ащакіуным фэші Адыгэ Хасэр, нэмыкІ общественнэ организациехэр гъусэ афэхъущтых. Кобл Сергей япащэу адыгэ хьалыжъохэу зэхахьэм щагъэжъагъэхэм Ганэр къагъэбаигъ.

чынэр, Іанэр...

хэр, унагьом ищыкІэгьэ пкъыгьохэр щашІых. А. Нэгъуцур язэхэщакоу студентхэм пхъэквычхэр ашІыгьэх, нэпэепль пкъыгьохэр агъэхьазырыгъэх.

уиІэпэІэсэныгъэ хегъахъо,

Джарымэ Дианэ яхьэкІагъ

Фестиваль-зэнэкъокъоу «Адыгэ пшъашъэм» апэрэ чыпіэр къыщыдэзыхыгъэ Джарымэ Дианэ ипшъэшъэгъухэр игъусэхэу «Нанэм»

Лъэпкъ зэхахьэр Дианэ шюгьэшІэгьонэу студентхэм гущыІэгьу афэхъугъ. Адыгэм илъэпсэшІухэм зызэраубгъурэм, дунаим тыщитэкъухьагъэми, тишъуаши, тихабзи егъашІэм зэрэчІэтымынэщтхэм, тиадыгабзэ хэхъоныгъэ зэришыштым щэч афытиІэп. НыбжьыкІэ чанхэр тиІэх, ахэр сыд фэдэ Іоф фэбгъэзагъэхэми, цыхьэшІэгъухэу зэрэщытхэр щыІэныгъэм къыщэлъагъо. Шыкур. Тытхьаусыхэным тиІоф тетэп.

Сурэтхэр «Нанэм» къыщытет-

ПхъэкІычыр,

«Нанэм» лъэпкъ Іэмэ-псымэ-

Ор-орэу бгъэцэкІэрэ Іофым къытаlуагъ студентхэм.

къэкІуагъ, студентхэм аІукІагъ.

ціыфхэм якіуапіэ, зыгъэпсэфыпіэ, ныбжыкІэхэм языгьэсапІэ хъугьэ. -ефемелаш еместация и еметация на сметация на сметация и сметация кІы, лъэпкъ Іэмэ-псымэхэр къыщагьэлъагьох, фестиваль-зэнэкъокъухэр щызэхащэх.

Правительствэр, республикэм культурэмкІэ и Министерствэ, лъэпкъ Іофыгъохэм агъэгумэкІыхэрэр «Нанэм» ІэпыІэгъу къыфэхъугъэх, ылъэ теуцуагъ.

Абыдэ Хьисэ Адыгэ Хасэм иІофыгъохэм ахэлажьэ. Лъэпкъ фольклорым пыщагъ, ижъырэ адыгэ орэдхэр къеюх, музыкальнэ Іэмэ-псымэхэмкІэ мэкъамэхэр егъэжъынчых. Тэу Аслъан, Нэгъуцу Аслъан, Абыдэ Хьисэ, КъумпІыл ТІахьирэ, Кобл Сергей адыгэ шъуашэр къякІоу ащыгъ. Республикэм имэфэкІхэм адыгэ шъуашэм и Мафэ къахэхъуагъ. Ащ

АТЛЕТИКЭ ПСЫНКІЭР

Медали 5 къахьыгъ

Краснодар краим атлетикэ псынкіэмкіэ изэіухыгъэ зэнэкъокъу 1999-рэ илъэсым ыкІи ащ ыуж къэхъугъэхэр хэлэжьагьэх. Адыгэ Республикэм икюлэцыку-ныбжыкю спорт еджапlэу N 1-м зыщызыгъасэхэрэм зэlукlэгъухэм медальхэр къащахьыгъэх.

Дмитрий Пономаревым метрэ 600-р къызечъым ящэнэрэ хъугъэ, метрэ 1000-м ятІонэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ. Тренерэу Константин Чадиныр ащ ипащ. Константин Голубевым метрэ 300 къэзычъыгъэхэм якуп ящэнэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ, тренерыр Александр Чернов.

Дискыр дзыгъэнымкІэ Константин Старкиныр ящэнэрэ, ядрор дзыгъэнымкІэ ятІонэрэ хъугъэ, тренерыр Аркадий Ло-

ФУТБОЛ

Непэ зэдешІэщтых

Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэр» непэ тикъалэ щыІукІэщт «Биолог» Прогресс. ЕшІэгъур республикэ стадионым сыхьатыр 15-м щаублэщт.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр,

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зы-

хьырэ секретарыр: 52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 3250 Индексхэр 52161 52162 Зак. 918

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

Хъурмэ Хъусен